

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ISSN 1513-1661

ปัญญาจากใจ

วารสารรายเดือน

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓๖ ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๕

000918

2459 C

PARAMINDR MAHA CHULALONG KORN,
KING OF SIAM.

ROTARY PHOTO, E.C.

มมร จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ วันแม่ของแผ่นดิน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จัดกิจกรรมวันแม่ของแผ่นดินโดยจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยมี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ (พระมหาปัญญา ปญญาวุฑโฒ) เป็นประธานเปิดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ณ อาคารสุขิพ ปุญญาบุภาพ

ปัญญาจักขุ

ประธานที่ปรึกษา :

พระสาสน์โสภณ, พระธรรมเมธาภรณ์, พระเทพปริยัติวิมล
ที่ปรึกษา :

พระเทพวิสุทธิกวี, พระราชญาณปริชา, พระราชพิศาลมณี,
พระราชบัณฑิต, พระปริยัติสารเวที, พระศรีมงคลเมธี,
พระเมธีธรรมสาร, พระเมธาวิเชียร,

พระครูธีรสารปริยัติคุณ, พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ โศภ. ผศ.,
พระมหาวิทยา ปริบุญณสถิต, พระมหาปัญญา ญาณวฑฺฒ โศภ. ผศ.,
ศ. ธวัช ปุณโณทก, นายวศิน อินทสระ,
ผศ.ดร.พรชัย พัชรินทร์ตนะกุล, นอ.ประยงค์ สุวรรณบุบผา,
นายนิยาม ทองเป็นใหญ่, นายเสมอ กลิ่นหอม,
นายศักดิ์ชาย พุดเพราะ

บรรณาธิการบริหาร :

พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ ผศ.ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายจัดการ :

ผศ.ดร.สุวิญ รัชต์สถิตย์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

พระครูสิริปัญญาเมธี ดร.

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา :

ผศ.ดร.ธวัช ท้อมทวนลม

กองบรรณาธิการ :

พระอุดมธีรคุณ, พระศรีวิชมงคลบัณฑิต,
พระมหาณัตถชัย สุตตตโย ดร., พระมหาพงษ์สิทธิ์ สุานวโร,
พระมหาสมคิด มหาวิโร, พระมหาทองเชิด กตบุญโญ ผศ.,
พระมหามงคล ขนดีธิโร,พระมหาอนุชา อุดมปญโญ ดร.,
รศ.ดร.จ้านง คันธิก, ผศ.เลติยาร วิกรมหา, นายมงคล มาลี,
ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน, นายประยูร นิยมมาอยู่,
นายภิเชก ดั่งสูงเนิน, นายพีรพัฒน์ รัตนเศรษฐี,
นายสมหมาย สายแก้ว

ผู้จัดการ :

รศ.จ้านง คันธิก

ผู้ช่วยผู้จัดการ :

นายแหวนทอง บุญคำ

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :

นายนรา ไลติสงฆ์

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงาน : กองวิชาการ มมร.

ถ.พระสุเมรุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๔๑-๖๔๒๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๐๒๔๔

จัดพิมพ์ : หจก.อภัสสยาดี

๒๖/๒๕๔ ๙.๖ ถนนเทอดพระเกียรติ ตำบลวัดชลอ

อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๓๐

โทร. ๐๘๖ ๓๑๖ ๙๓๖๘ โทรสาร ๐ ๒๕๔๓ ๙๖๘๗

บรรณาธิการ

ปัญญาจักขุฉบับที่ ๓๒ ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๕ ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาของทุกปีถือเป็นช่วงการบำเพ็ญบุญกุศล จะมีการรณรงค์เรื่องงดเหล้าเข้าพรรษา ซึ่งสืบเนื่องกันมาหลายปี (ปีนี้ตรงกับวันที่ ๓ สิงหาคม) โดยจะมีหลายสื่อร่วมกันประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่ง

เพราะในแต่ละปีจะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงเทศกาลปีใหม่ หรือสงกรานต์ มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก การรณรงค์เรื่องงดเหล้าเข้าพรรษา แม้ว่าจะอยู่ในช่วงสั้นๆ ๒ เดือนก็ตาม ก็มีผู้คนจำนวนมากน้อยที่ปฏิบัติกันมาต่อเนื่อง บ้างก็เข้าวัดฟังธรรม บ้างก็รักษาจิตใจปลอด หรืองดเหล้าของมีนเมาตลอด ๓ เดือน บางคนพูดว่าถ้าหยุดเหล้าช่วงออกพรรษา ๙ เดือนแล้ว ตึ้มในช่วงเข้าพรรษา ๓ เดือนไม่ติดกว่าหรือ

ถ้ารัฐบาล วัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญเรื่องอบายมุข ไม่ใช่เฉพาะเทศกาลเข้าพรรษาเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญตลอดทั้งปีก็จะดีกว่าการจำกัดเก็บภาษีของสุรายาเมา บุหรี่ รายได้เมื่อเทียบกับค่ารักษาพยาบาลผู้เป็นโรคสุราเรื้อรัง ฤๅดมโป่งพอง อันเกิดจากบุหรี่ มันจะคุ้มกันหรือไม่ เพราะในแต่ละปีจะมีผู้เสียชีวิตจากโรคดังกล่าวมากมาย

ดังนั้นในส่วนพระสงฆ์ ทางผู้บริหารคณะสงฆ์จะต้องออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการงดถวายหมากพลู - บุหรี่ ให้พระสงฆ์ในเป็นตัวอย่างเรื่องงดบุหรี่ ส่วนทางรัฐบาลก็ต้องออกกฎหมายเกี่ยวกับ สุรายาเมาอย่างเคร่งครัดก็จะมีผลสัมฤทธิ์อย่างแน่นอน

สารบัญ

ปัญญาจักขุ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๗๒ ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๔

ข้อเสนอประกอบการพิจารณา
ในการจัดทำนิตยสาร

ปัญญาจักขุ

ข้อเสนอประกอบการพิจารณาใน
การจัดทำนิตยสาร ปัญญาจักขุ

๑. ในการใช้ชื่อนิตยสารว่า
“ปัญญาจักขุ” นับว่าเป็นมงคลนามตาม
พุทธวจนะ ในอติวุตตะก (เล่มที่ ๒๕) ที่
แสดงจักขุ ๓ ประการ คือ มังสวัจักขุ
ทิพยจักขุ และปัญญาจักขุ แต่ในมหานิทเทศ
(เล่มที่ ๒๙) ท่านพระสารีบุตรเพิ่มอีก ๒
จักขุต่อท้ายคือ พุทธจักขุ และสมัตตจักขุ
เพราะฉนั้นชื่อของนิตยสารนี้จึงเหมาะสม

๒. ในนิตยสารนี้ ควรเทิดทูน
พระพุทธวจนะเป็นหลักใหญ่ หลักฐาน
อื่น ๆ ตลอดจนอัตโนมัตถิอวารองลงมา

๓. พยายามประสานสามัคคีไม่ใช่
เป็นเวทีทะเลาะวิวาท พยายามให้เกียรติ
แก่พระสงฆ์ทั้งสองนิกายตามอุดมคติดั้งเดิม

๔. ส่งเสริมสหวิทยาการศึกษา
(Interdisciplinary studies) อันเป็นการ
ศึกษาแนวกว้างและส่งเสริมบูรณาการ
(Integration) อันเป็นการศึกษาแนวลึก
ซึ่งพระพุทธเจ้าของเราทรงนำมาใช้ในการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยอธิบาย
ธรรมะให้ผสมผสานในศาสตร์ทั้งหลาย รวม
ทั้งให้ศาสตร์ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมกันและ
กัน เช่น รัฐศาสตร์ อิง เศรษฐศาสตร์ และ
อิงคุณธรรมการพูด อิงธรรมะ เป็นต้น
อันนับได้ว่าทรงเป็นผู้นำหลายพันปีแล้ว

๕. มีข่าวสารในการสร้างสรรค์
เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งในและนอก
ประเทศพอสมควร

สุชีพ ปุณฺณโกวิท

๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

บทความ

บารมีแบบพุทธ	๓
จำพรรษา	๖
เที่ยวไกลไปลาว-จีนกับ มมร	๙
กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวนาไทย	๑๔
การศึกษาเชิงสังเคราะห์เรื่อง กัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนาเถรวาท	
An Analytical Study of the Kalynamitta in Theravda Buddhism	๑๘
ความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับรัฐ ทิศนะการศึกษา	
ในมิติอันหลากหลาย	๒๒
การศึกษารรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม	๒๔
บทกวี : อิสสิมานะ	๓๓
ปจญา-วิไลสนา แห่งลัตว์นรก	๓๔
เหี้ยรันทต	๓๕
ไปคำชะโนด	๓๖
คบคนชั่วพาดัวอัปรีย	๓๘
เมตตาสมาธิ	๔๑
วัดที่รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้าง	๔๔

มิติใหม่ไฮเทค

๒๑-๑๒-๒๐๑๒ โลกจะแตกแล้วหรือ?! ๔๖

ยินดีรับพิจารณาบทความ สารคดี บทกวี และอื่นๆ เพื่อพิมพ์เผยแพร่
เป็นวิทยาทาน ในนิตยสารปัญญาจักขุความยาวประมาณ ๑-๓ หน้า
กระดาษ เอ ๔ หากยาวควรแบ่งเป็นตอน ๆ เพื่อสะดวกในการ
นำเสนอส่งทางไปรษณีย์ถึง พระมหา ผศ.ดร.สมศักดิ์ ญาณโพธิ์
บรรณาธิการบริหาร

ขารมึนเขบขุขาร

• พระศรีธรรมาโศภิต
อาจารย์ประจำคณะศาสนาและปรัชญา

ท่านสาธุชนทั้งหลาย เมื่อพูดถึงคำว่า ขารมึน ท่าน
เข้าใจความหมายว่าอย่างไร อันที่จริงแล้วขารมึนนั้นศัพท์
ดั้งเดิมมาจากภาษาบาลีโดยเขียนเป็นปารมึ เพราะ บ ไบไม้
ไม่มีในภาษาบาลี พอมาถึงภาษาไทย ป ปลา ก็เปลี่ยนมาเป็น
บ ไบไม้ และไม่ใช่ว่าเฉพาะคำว่าปารมึ เปลี่ยนมาเป็นขารมึเท่านั้น
แต่ยังมีคำอื่นอีกมาก เช่น ปณฺฑิต กลายมาเป็น บัณฑิต ปิตา
กลายมาเป็นบิดา ปิณฺหาโต กลายมาเป็นบิณฑบาต

คำว่า ขารมึนั้น มีวิเคราะห์ตามรูปแบบไวยากรณ์
บาลีหลายอย่าง กล่าวคือ

ปรมานัน มหาโพธิสวดทานัน ภาโว กมฺมํ วา ปารมึ
แปลว่า ภาวะหรือการกระทำของผู้ประเสริฐ

ปรมฺ นินฺพพานํ อธิคจฺจติ เอตายาติ ปารมึ แปลว่า
ข้อปฏิบัติเป็นเครื่องถึงภาวะสูงสุดคือพระนิพพาน

ปรมฺ ปาเปตฺติ ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ให้ถึง
พระนิพพาน

ปรมฺ ปาเปติ เอตายาติ ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติ
เป็นเครื่องให้ถึงพระนิพพาน

ปรมา ย อุตถาย ทิตาย สุขาย ส่วตฺตนฺตฺติ ปารมึ
แปลว่า ข้อปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขอันสูงสุด

ปร เร สดฺเต มวติ อุตฺตนิ พฺนรฺติ คุณฺวิเสสโยเคนาติ
ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ผู้กล่าวสรรไว้ในตนด้วยการ
ประกอบความดีอย่างพิเศษ

ปร อติเรกํ มชฺชติ สกฺกิสฺสมลโถติ ปารมึ แปลว่า
ข้อปฏิบัติที่หมดจดอย่างยิ่งจากมลทินคือ สังกิเลส

ปร เสฏฺฐํ นินฺพพานํ วิเสเสน มยติ คจฺจตฺติ ปารมึ
แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ดำเนินไปสู่พระนิพพานโดยพิเศษ

ปร โลกํ ปมาณญฺเตน ญฺณววิเสเสน อธิโลกมิว มฺนาติ
ปริจฺจฺนฺทตฺติ ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่รู้ถึงโลกหน้าได้
เหมือนโลกนี้ด้วยญาณพิเศษ

ปร อติวิย สีสาทิคุณคณฺ อตฺตโน สฺนตฺตานิ มีนติ
ปฺกฺขิปตฺติ ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ใส่กลุ่มความดีมีศีล
เป็นต้นไว้ในสันดานตนอย่างดียิ่ง

ปร อตฺตญฺตฺโต ธมฺมกายโต อญฺญํ ปฏิปฺกฺขํ วา
ตฺทนตฺถกฺรํ กิเลสฺโจรคณฺ มินาติ ทิสฺสตีติ ปฺรโม, ตสฺส อยฺนติ
ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติของผู้เบียดเบียนศัตรูคือ หมดใจ
กิเลสซึ่งเป็นฝ่ายอื่น หรือฝ่ายตรงข้ามจากธรรมกายอันเป็นอิตฺตา

ปาร เ นินฺพพานे สดฺเต มชฺชติ สุขฺมตฺติ สดฺเต จ โสเธ
ตฺติ ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่หมดจดในพระนิพพาน

ปารํ นินฺพพานํ สดฺเต มวติ พฺนรฺติ โยเชตฺติ ปารมึ
แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ผู้กล่าวสรรไว้ในพระนิพพาน

ปารํ นินฺพพานํ มยติ คจฺจติ สดฺเต จ มาเยติ คเมตฺติ
ปารมึ แปลว่า ข้อปฏิบัติที่ดำเนินไปสู่พระนิพพานและยัง
สรรไว้ให้ถึงพระนิพพาน

ปารํ นินฺพพานํ ยถาวโต มฺนาติ ปริจฺจฺนฺทตฺติ ปารมึ
แปลว่า ข้อปฏิบัติที่รู้พระนิพพานตามเป็นจริง

ปาร เ นินฺพพานे สดฺเต มีนติ ปฺกฺขิปตฺติ ปารมึ
แปลว่า ข้อปฏิบัติที่บรรจฺเหล่าสรรไว้ในพระนิพพาน

และ ปาร เ สดฺตานิ กิเลสาร์โย มินาติ ทิสฺสตีติ ปารมึ

แปลว่า ข้อปฏิบัติที่เบียดเบียนข้าศึก คือ กิเลสของเหล่าสัตว์
ในเพราะพระนิพพาน

ที่วิเคราะห์มายืดยาวนี้จุดประสงค์ก็เพื่อประเทือง
ปัญญาสำหรับนักไวยากรณ์ แต่เมื่อสรุปให้สั้นลง บารมีนั้นมีความ
หมายถึงการสร้างหรือบำเพ็ญความดีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสะสมความดีนั้น ๆ ไว้ให้ได้มากที่สุดแล้วความดีอันนั้นก็
จะกลายเป็นบารมีและส่งผลให้บุคคลนั้นได้ถึงฝั่ง อัน
หมายถึงฝั่งแห่งภพหรือฝั่งแห่งวิภูฏสงสาร นั่นก็คือพระ
นิพพานไม่ต้องมีการเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

แต่ก็ยังมีคนไทยส่วนหนึ่งมีความเข้าใจและให้
ความหมายของคำว่าบารมีนี้ไปอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผิดเพี้ยนไป
จากความหมายเดิมของคำ เขาให้ความหมายไปในทำนองว่า
บารมีหมายถึง เป็นผู้มีอำนาจวาสนา มีคนนับถือมาก ไม่ว่า
อำนาจ หรือการที่มีคนนับถือมากนั้นจะได้มาด้วยวิธีการแบบ
ไหนก็ตามเขาก็จะนิยมเรียกกันว่า ผู้มีบารมีทั้งนั้น แม้แต่คน
ที่อยู่ในตำแหน่งสูง ๆ ที่สามารถให้คุณให้โทษคนอื่นได้เขาก็
เรียกว่าคนมีบารมีเช่นกัน แต่นั่นไม่ใช่บารมีแบบพุทธ เพราะ
บารมีแบบนี้ยังพัวพันอยู่กับกิเลสอย่างไม่มีที่สิ้นสุด คนที่มี
บารมีแบบนี้จะขึ้นฝั่งคือ พระนิพพานโดยสภาพทั้งหมดกิเลส
สิ้นเชิงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นไปไม่ได้เลย

ซึ่งบางทีคนที่มีบารมีแบบนี้ อาจสร้างปัญหาให้แก่
สังคมได้ และเป็นปัญหาที่กว้างขวางหยุดได้ยากอีกเสียด้วย
กว่าจะรู้สึกได้ว่าไม่ถูก บางอย่างอาจเสียหายไปมากแล้ว นี่เป็น
เพราะเอาคำว่าบารมีมาใช้แบบผิด ๆ นั่นเอง แต่ก็อาจจะ
มีอยู่บ้างที่คนมีบารมีแบบนี้ที่ได้สร้างความดีซึ่งอาจจะน้อยกว่า
เมื่อกล่าวถึงภาพรวมทั้งหมด

ส่วนบารมีแบบพุทธนั้น หมายถึงการสร้าง
ความดีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขแก่
สาธารณชน บางครั้งในการสร้างการสะสมบารมีนั้น อาจถึง
ขั้นทำให้ตนเองต้องสละชีวิตก็มี แต่ถึงขนาดนั้นก็ยังไม่
อุปสรรคแก่ผู้สร้างบารมีแบบพุทธนี้ โดยเฉพาะท่านที่เป็นต้น
แบบในการบำเพ็ญบารมีแบบพุทธนี้ก็คือพระโพธิสัตว์ ซึ่งเป็น
อดีตชาติที่ผ่านมาของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์

บารมีแบบพุทธนั้นมีไว้เพื่อเอาชนะความไม่ดี เช่น
กิเลสต่าง ๆ อุปสรรคที่ขัดขวางต่อการตรัสรู้ธรรม หรือ
บรรลุมรรค แม้กระทั่งมารและเสนามารต่าง ๆ ก็สามารถ
เอาชนะได้ด้วยบารมีนั่นเอง บารมีแบบนี้อาจจะเติมคำว่า
ธรรมเข้าข้างหลังเป็นบารมีธรรมก็ได้การตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณของพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์นั้นล้วน

มาจากการที่ทรงมีพระบารมีที่เต็มเปี่ยมทั้งนั้น และพระบารมี
นั้น ๆ ก็ได้มาจากการสะสมความดีทั้งหมด

บารมีแบบพุทธนั้นมีรูปแบบหลักอยู่ทั้งหมด ๑๐ รูป
แบบ คือ ทานบารมี ได้แก่ การสร้างบารมีด้วยการให้ทาน
อย่างเต็มที่ เนกขัมมบารมี ได้แก่ การสร้างบารมีด้วยการ
ออกบวชอาศัยอยู่ตามป่าเขาลำเนาไพร ปัญญาบารมี ได้แก่
การสร้างบารมีด้วยการสะสมปัญญา วิริยบารมี ได้แก่ การ
สร้างบารมีด้วยอาศัยความเพียรอย่างยิ่งยวด

ขันติบารมี ได้แก่ การสร้างบารมีด้วยการมีขันติ
ซึ่งหมายถึงความอดทนอย่างสูงส่ง สัจจบารมี ได้แก่ การสร้าง
บารมีด้วยการรักษาสัจจะความจริง อธิษฐานบารมี ได้แก่
การสร้างบารมีด้วยการอธิษฐาน คือความตั้งใจปรารถนา
ด้านดีที่มั่นคง เมตตาบารมี ได้แก่ การสร้างบารมีด้วยการ
มีเมตตาอย่างสูงส่ง และอุเบกขาบารมี ได้แก่ การสร้าง
บารมีด้วยการมีอุเบกขาวางเฉยอย่างถูกต้อง บารมีทั้ง ๑๐ นี้
รวมกันเรียกว่า ทศบารมี หรือที่คุ้นเคยกันในภาษาไทยว่า
บารมีสิบทัศ

บารมีทั้ง ๑๐ รูปแบบนี้ยังเพิ่มได้อีกบารมีละ ๓ รูป
แบบ คือ เป็นบารมีชั้นธรรมดา เรียกตรงชื่อเดิมว่า บารมี
เป็นบารมีในขั้นต้น ยังมีบารมีชั้นกลาง เรียกว่า อุปบารมี และ
บารมีชั้นสูง เรียกว่า ปรมัตถบารมี รวมเป็นบารมีทั้งหมด ๓๐
หรือเรียกว่า สมเด็จพระบารมี ซึ่งบารมีทั้ง ๓๐ นั้นคนที่บำเพ็ญได้
อย่างสูงสุด สมบูรณ์ที่สุดก็คือพระโพธิสัตว์ หรืออดีตชาติ
ของพระพุทธเจ้าดังกล่าวแล้ว มีดังนี้

ทานบารมี ทรงบำเพ็ญทานบารมีในขณะที่เสวยพระชาติ
พระชาติเป็นพระเวสสันดร เวลามพรพราหมณ์ และอกิตติ
ดาบส ทรงบำเพ็ญทานปรมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติ
เป็นพระยาโกปา สีลวานาค และพระยากระต่าย

ศีลบารมี ทรงบำเพ็ญศีลบารมีในขณะที่เสวยพระชาติ
เป็นพระยาवानร พระยาช่างฉันทันต์และช่างเลี้ยงมารดา
ทรงบำเพ็ญศีลอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นจัมเปย
ยกนาคราช และภริยัตตนาคราช ทรงบำเพ็ญศีลปรมัตถ
บารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นสังขปาลบัณฑิต

เนกขัมมบารมี ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมีในขณะที่
เสวยพระชาติเป็นอโยธยราชกุมาร ทรงบำเพ็ญเนกขัมม
อุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นหัตถิปาลกุมาร และ
ทรงบำเพ็ญเนกขัมมปรมัตถบารมี ในขณะที่เสวยพระชาติ
เป็นพระเจ้าอุฬุสโตสม

ปัญญาบารมี ทรงบำเพ็ญปัญญาบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นสัมภวกุมาร วิศวรบบัณฑิตและ สุริยพราหมณ์ มาตังคะ ทรงบำเพ็ญปัญญาอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นอำมาตย์วิศวรบบัณฑิต และทรงบำเพ็ญปัญญาปรีมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นเสนกบัณฑิต

วิริยบารมี ทรงบำเพ็ญวิริยบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพญาवानร ทรงบำเพ็ญวิริยอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าสิลวมหาราช และทรงบำเพ็ญวิริยปรีมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพระมหาชนก

ขันติบารมี ทรงบำเพ็ญขันติบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นจุฬหัมมปาလာราชกุมาร ทรงบำเพ็ญขันติอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นธัมมิกเทพบุตร และทรงบำเพ็ญขันติปรีมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นขันตีวาทีดาบส

สังัจจบารมี ทรงบำเพ็ญสังัจจบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นสสบัณฑิต นกคุ่ม ทรงบำเพ็ญสังัจจอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นสุปราบบัณฑิต กัณหาทีปายนดาบส พญาปลาช่อน วานร และทรงบำเพ็ญสังัจจปรีมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพระเจ้ามหาสุตโสม

อธิษฐานบารมี ทรงบำเพ็ญอธิษฐานบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพญาภูกกุระ ทรงบำเพ็ญอธิษฐานอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นมาตังกุลี และข้างมาตังคะ และทรงบำเพ็ญอธิษฐานปรีมัตถบารมี ในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพระเตมีย์ราชกุมาร

เมตตาบารมี พระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นสุวรรณสามดาบส มหากัณเฑาะฐิ พระเจ้าโสธนะ พระเจ้าพรหมทัตต์ และคัณทิติณทกะ ทรงบำเพ็ญเมตตาอุปบารมี ในขณะที่เสวยพระชาติเป็นกัณหาทีปายนดาบส โสธนนันทบัณฑิต และทรงบำเพ็ญเมตตาปรีมัตถบารมี ในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าเอกราช

อุเบกขาบารมี ทรงบำเพ็ญอุเบกขาบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นกัจฉปบัณฑิต นกแขกเต้า ทรงบำเพ็ญอุเบกขาอุปบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นพญาเมษิต และทรงบำเพ็ญอุเบกขาปรีมัตถบารมีในขณะที่เสวยพระชาติเป็นโลมหังสบัณฑิต

หมายเหตุ พระโพธิสัตว์ที่เป็นแบบอย่างไม่ได้นำมาครบทั้งหมด

ความต่างกันของบารมีแบบทั่วไปกับบารมีแบบพุทธก็คือว่าโดยเหตุบารมีแบบทั่วไปอาจได้มาจากหลากหลายรูปแบบ เช่น เกิดในตระกูลสูง ดำรงอยู่ในตำแหน่งที่สูง มีทรัพย์สินเงินทองมาก มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง หรืออาจเป็นนักเลงโต เป็นเจ้าพ่อ ว่าโดยผลของบารมีแบบทั่วไปก็คือมีคนรู้จักนับถือจำนวนมาก มีบริวารหรือคนที่ให้การสนับสนุนมาก อาจทำเรื่องผิดให้ถูกหรือเรื่องถูกให้ผิดก็ได้ อาจจะอยู่เหนือกฎหมายหรือถูกติกาของสังคมก็ได้

ส่วนบารมีแบบพุทธนั้นว่าโดยเหตุคือการสร้างสมอบรมบำเพ็ญเฉพาะเรื่องที่ดีล้วน ๆ ไม่ว่าจะเกิดเป็นอะไรก็ตาม ถ้าหากมีการสะสมบารมีแบบพุทธแล้วจะมีความมุ่งแต่โพธิญาณซึ่งเป็นความรู้ขั้นสูงสุดเรียกว่าการตรัสรู้จึงจะได้ญาณแบบนี้ ว่าโดยผลก็คือความมีเมตตากรุณาที่ยิ่งใหญ่สามารถสงเคราะห์ช่วยเหลือคนและสรรพสัตว์ได้โดยไม่มี การแบ่งแยกและช่วยเหลือได้ทั้งฝ่ายโลกีย์ซึ่งหมายถึงการมีชีวิตแบบคนทั่วไปอย่างมีความสุขเมื่อตายจากไปก็ได้ไปเกิดสุดดีคือที่เกิดฝ่ายดี และฝ่ายโลกุตตระซึ่งหมายถึงช่วยเหลือให้พ้นไปจากโลกไม่ต้องกลับมาเกิดแล้วก็ต้องแก่และตายอย่างไม่มีที่สิ้นสุดอีกได้

ท่านสาธุชนทั้งหลายบารมีแบบพุทธนั้นจุดเด่นก็คือความมุ่งตรงต่อเป้าหมายสูงสุดคือการตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือว่าการบรรลุนิพพานเป็นพระสาวกซึ่งทั้งสองรูปแบบนี้ล้วนแต่เป็นการหมกคจจากกิเลสโดยสิ้นเชิง ทำให้พ้นจากทุกข์ภัยได้ทุก ๆ ประเภท

ข้าพรรษา

(ต่อจากฉบับที่ ๓๑)

• พระเทพวิสุทธิกวี (เกษม สนฺทนฺต)
U.S.๙, A.U.M., Ph.D.

๔. พระฉัพพัคคีย์ไม่จำพรรษา

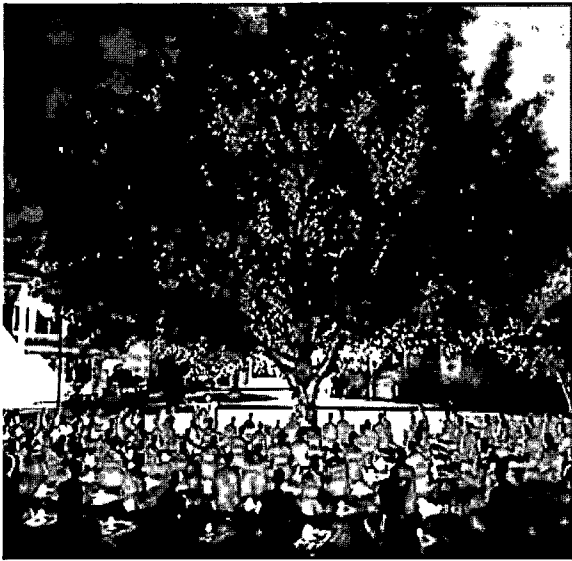
ต่อมามีปัญหาเกิดจากพระฉัพพัคคีย์อีกเช่นเคย ท่านเหล่านั้นไม่ประสงค์จะจำพรรษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องต่อพระพุทธรูป บัญญัติ บรรดาพระภิกษุผู้หนักแน่นเคารพในพระวินัยที่พระพุทธรูปองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว จึงกราบทูลเรื่องพระฉัพพัคคีย์ไม่ประสงค์จะจำพรรษาให้พระพุทธรูปองค์ทรงทราบ ทันใดนั้นพระองค์จึงทรงรับสั่งห้ามว่า ดูกองภิกษุทั้งหลาย ภิกษุจะไม่จำพรรษาไม่ได้ รูปใดไม่อธิษฐานจำพรรษาเธอรูปนั้นต้องอาบัติทุกกฏ” เหตุไฉนจึงไม่รู้จักกาลเทศะ เวลาไหนควรจาริกเทศนาสั่งสอน เวลาไหนควรหยุด พระพุทธรูปองค์ทรงเห็นเป็นเรื่องสำคัญในเรื่องเหล่านี้ จึงทรงมีพระพุทธานุญาต ให้ภิกษุหยุดพักการจาริกอยู่กับที่ และการที่ให้หยุดอยู่กับที่ ก็มีได้หมายความว่าหยุดอยู่เฉยๆ แต่การหยุดอยู่กับที่นั้นเพื่อให้ใช้เวลา ๓ เดือน เป็นเวลาบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเต็มที่ เมื่อถึงกาลออกพรรษาแล้ว จะได้นำข้อธรรมที่พิจารณาเห็นแล้วสั่งสอนประชาชน จะมีผลอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย มาถึงยุคนี้สมัยนี้ การเข้าพรรษาก็ยังมีความหมายอยู่มาก เป็นโอกาสให้ผู้ที่เข้ามาบวชใหม่ ได้ตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยอย่างเต็มที่ เพราะพระเถรานุเถระก็อยู่กับอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาทุกรูป ที่บวชเข้ามาและอยู่จำพรรษาจะได้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติ เข้าถึงศีลถึงธรรม หากมีศรัทธายังอยู่ต่อไปได้ ก็จะได้เป็นศาสนทายาท เป็นประโยชน์กับพระศาสนาสืบต่อไป หากอยู่ไม่ได้ ละสิกขาลาเพศออกไป ก็จะได้เห็นคุณค่าของศีลของธรรม นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

แก่ตนแก่สังคม แม้จะไม่มากแต่ก็ยังมีบ้าง เพราะมีจำนวนไม่น้อยของผู้มีศรัทธา แต่ไม่นำหลักการของพระศาสนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เก็บกองพระไว้กับบ้าน มีพระอยู่กับบ้าน ก็ไม่ทำการบูชา ไม่ไหว้พระสวดมนต์ ไม่เจริญสมาธิภาวนา ไม่ทำจิตใจให้เข้าถึงพระอย่างนี้ก็มีเหมือนไม่มี

ถึงวันเข้าพรรษา ชาวพุทธที่มีจิตศรัทธาหนักแน่นในพระศาสนา อธิษฐานเข้าพรรษาแล้ว ตั้งสัจจะในการทำความดี ที่คิดว่าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ฝ่ายพระภิกษุ ก็ตั้งสัจจะต่อข้อวัตร จะไม่ดื่มสลายลุกขึ้นสวดมนต์ ภาวนาแผ่เมตตาเป็นสุขอย่างบริสุทธิ์ พ้นจากวิภวาททุกข์ ทุกครั้งที่ให้ทาน ทับริจาค อธิษฐานตั้งไว้ในใจว่า สุตินนัง วัตตะ เม ทานัง อาสะวัคคะยาระหัง โหตุ ทานที่ข้าพเจ้าให้ดีแล้วของจงเป็นปัจจัยนำความสูญสิ้นแห่งกิเลสมา หรือทุกครั้งที่ทำไปอธิษฐานว่า สุกะตัง วัตตะเม กะระณัง อาสะวัคคะยาระหัง โหตุ การกระทำที่ข้าพเจ้าทำดีแล้ว จงเป็นปัจจัยเพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะ ฯ

การเข้าพรรษา โดยนัยหนึ่ง มีความหมายว่า หยุด ก็ได้ เป็นกิริยาบัญญัติสาธารณะ เข้าพรรษาได้ หยุดได้ ไม่เฉพาะแต่ พระภิกษุสงฆ์เท่านั้น ขรวาสาส์กเข้าพรรษาได้ หยุดได้เช่นกัน จะต่างกันตรงที่ การเข้าพรรษา เป็นพระพุทธานุญาต เมื่อถึง วันเข้าพรรษา ทำไม่รู้ไม่ชี้ เทียวจาริกไปไม่ยอมหยุดอยู่กับที่ ปรับเป็นอาบัติทุกกฎ เรื่องการต้องอาบัติ อาจจะไม่หนักหนา สาหัสอะไรนัก เพราะเป็นประเภท ลหุกาบัติ แต่ข้อที่ภิกษุไม่สนใจต่อพระวินัยพุทธานุญาต มองไม่เห็นโทษเล็กๆ น้อยๆ ไม่อยู่ในระเบียบปกครองของคณะสงฆ์ ย่อมจะถูกชาวโลก ตำหนิติเตียน จัดเข้าประเภทจรจัด นำความเสื่อมเสียมาสู่ หมู่คณะ เสื่อมเสียแก่พระพุทธศาสนาได้โดยแท้

การเข้าพรรษา ที่หมายถึงการหยุด ได้แก่การหยุด อยู่กับที่ สมัยก่อนเมื่อยังเข้าฤดูฝน ฝนก็ตกตามฤดูกาล ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ต่างก็หยุดหว่านข้าวทำนา พระภิกษุก็ควรจะหยุดการจาริกไปในที่ต่างๆ การจาริกก็เดินไปด้วยเท้า ต้องเหยียบย่ำข้าวกล้าของชาวนา ทำให้เขาเสียหาย ถูกตำหนิว่าเป็นพระภิกษุสาวกของพระสมณะโคดม ได้รับความอบรมเป็นอย่างดี

ต่อมาภิกษุกลุ่มเดิมไม่ประสงค์จะจำพรรษาในวัน เข้าพรรษา แกล้งเดินทางลวงเลยอาวาสไป ภิกษุผู้เคารพ พระวินัยจึงกราบทูลให้พระพุทธองค์ทรงทราบ พระผู้มีพระภาค เจ้าจึงตรัสห้ามว่า “ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่ประสงค์จำพรรษาในวันเข้าพรรษา ไม่พึงแกล้งลวงเลยอาวาสไปเสีย รูปใดแกล้งทำ เช่นนั้น เธอต้องอาบัติทุกกฎ” นี้แสดงว่า ภิกษุใดๆ จะอ้าง เหตุผลใดๆ เพื่อไม่จำพรรษาไม่ได้เว้นแต่ที่มีข้อยกเว้นไว้เท่านั้น

๕. เลื่อนกาลฝน

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าแผ่นดินแคว้นมคธ ทรงมีพระราชประสงค์จะทรงเลื่อนกาลฝน (ฤดูฝน) ออกไป จึงทรงส่งทูตไปยังสำนักภิกษุทั้งหลาย ด้วยพระราชประสงค์ว่า ถ้ากระไรขอพระคุณเจ้าทั้งหลาย พึงจำพรรษาในชุมชนพิภย์ (ข้างแรม) อันจะมาถึงข้างหน้า ภิกษุเหล่านั้นกราบทูลเรื่องราว ให้พระพุทธองค์ได้ทรงทราบ เมื่อทรงทราบพระราชประสงค์ แล้วพระพุทธองค์ทรงรับสั่งว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ คล้อยตามพระเจ้าแผ่นดิน” อนุชานามิ ภิกษุเว ราชานัน อนุตตติติ และนี่คือการจำพรรษาหลังตามนัยข้อ ๒ ที่ว่ามาแล้วข้างต้น

๖. ทรงอนุญาตสัตตาทกณียะ

ต่อมา พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่พระนครราชคฤห์ ตามพระพุทธประสงค์ แล้วเสด็จจาริกไปทางพระนครสาวัตถีเข้า ประทับในพระเชตวันของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี อุบาสกชื่ออุเทน ได้สร้างวัดถวายสงฆ์ไว้ในโกศลชนบท ท่านเศรษฐีได้ส่งทูตไป อาราธนาพระภิกษุสงฆ์ ด้วยความประสงค์จะถวายทานฟังธรรม และได้พบเห็นพระภิกษุ ฝ่ายภิกษุสงฆ์พอทราบความจากทูตก็ ตอบไปแจ้งอุบาสกว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติการจำพรรษา ไว้แล้วให้พระภิกษุอยู่จำพรรษาสามเดือนต้น หรือสามเดือนหลัง ในระหว่างนี้ภิกษุไม่ควรเดินทางไปไหน ขอให้อุบาสกอดใจรอไป ก่อนจนกว่าจะออกพรรษา แต่ถ้าท่านเศรษฐีมีกรณีะริบถ้วน ก็ให้จัดถวายทานไว้กับภิกษุผู้อยู่ประจำในวัดนั้นเถิด

เรื่องนี้ปรากฏว่า ท่านเศรษฐีอุเทนไม่พอใจทีเดียว พระว่า ทำไม่เล่าเราส่งคนไปนิมนต์แล้วพระคุณเจ้ากลับไม่รับ นิมนต์ เราก็คือเป็นทายกเป็นคนสร้างวัดถวายสงฆ์ พระภิกษุสงฆ์ ได้ทราบเหตุการณ์นั้นจึงกราบทูลเรื่องราวให้พระพุทธองค์ ทรงทราบ ครั้นได้ทรงทราบมูลเหตุแล้วก็ทรงรับสั่งว่า เมื่อ บุคคล ๗ จำพวกส่งคนมานิมนต์ ก็อนุญาตให้ไปได้ด้วย เงื่อนไขที่เรียกว่า “สัตตาทกณียะ” แต่ถ้าไม่มีผู้มานิมนต์ก็ ไม่อนุญาต บุคคล ๗ จำพวกนั้น คือภิกษุ ภิกษุณี ลิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา และแม่คน ๗ จำพวกนี้ มานิมนต์ก็ให้ไปฉลองครัทธาได้ภายใน ๗ วันห้ามเกิน ๗ วัน เข้าประกอบแล้วมักจะล้มเหลว ไม่เป็นผล จะมีผลบ้างก็น้อย เต็มที่ แต่ถ้ามีสังข์จะเข้าประกอบด้วย คำอธิษฐาน ย่อมมีผลเป็นที่ พึงพอใจ แต่สังข์อธิษฐานนั้นต้องตั้งอยู่บนฐานของคุณความดี เป็นกุศลสถานเดียว มิใช่อธิษฐานอย่างสะเปะสะปะ เลอะเทอะ ไม่สมเหตุสมผล อธิษฐานต้องตั้งใจจริง ตั้งใจอย่างสงบระลึกลง ถึงคุณความดี ประมวลมาซึ่งคุณความดี ที่ตนได้ทำมาแล้ว และสิ่ง

ที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่ประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่นอย่างแท้จริง
ทำด้วยความบริสุทธิ์ หวังความบริสุทธิ์ หวังต่อความสุขของผู้อื่น
และความเป็นสุขสิ้นทุกข์ของตนเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

การทำความดี ทำประโยชน์เพื่อตนและเพื่อผู้อื่น
นั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นสาระของชีวิตที่เกิดมา เกิดมาก็
เพื่ออันนี้ มิใช่เพื่ออย่างอื่น การทำความดี ทำประโยชน์ เพื่อ
ตนและเพื่อผู้อื่นนั้น เป็นเรื่องที่ยากจะยาก และยาก
สำหรับคนที่อยากได้ คืออยากได้อย่างโลกธรรม มุ่งลาภ ยศ
สรรเสริญ สุข เป็นเป้าหมาย ถ้าทำอย่างอยากได้อย่างนี้ ที่
ว่าทำได้ยาก ก็เพราะคิดว่า ทำแล้วต้องได้ เกิดไม่ได้ขึ้นมา ก็

ไม่ทำ ทำทำไม ทำให้โง่ ทำเพื่อตัวเองดีกว่า หรือถ้าจะทำก็
ทำเพื่อพวกพ้องของตน แก่ผู้ที่ใกล้ชิดสนิทสนมของตน แก่
คนที่จงรักภักดีต่อตน เป็นประเภทที่ทำไปแล้วให้ไปแล้วต้อง
ได้มา ทำไปแล้วให้ไปแล้ว หายวับไม่คืนกลับมา ไม่ทำดีกว่า
อย่างนี้จึงว่า ทำดีนั้นทำยาก แต่ไม่ยากสำหรับผู้ที่ทำด้วย
กุศลฉันทะ ก็อยู่ในประเภทของความอยากนั้นแหละ แต่อยาก
ที่เป็นฝ่ายกุศล ที่ให้ไป ทำไป ก็เพื่อสงเคราะห์ อนุเคราะห์
คนอื่น สัตว์อื่นเป็นสุข ตนเองก็เป็นสุข

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

• พระเทพวิสุทธภิกขุ

๓๒. กิจกรรมนำชน

แนววิปัสสนา
กิจกรรมศึกษา
โอกาสกว้างขวางหน้า

๓๓. รัฐบาลจีนท่านให้

สร้างวัดสำหรับพระ-
พุทธผู้วิริยะ
สมณะวิปัสสนา

๓๔. ท่านบุญถิ่นรับแทน

ผู้วันนี้มีงาน
เจรจาฉะฉาน
อีกหนึ่งนั้นนักเทศน์

๓๕. สังฆทานถวาย

พวกนราตรงซึ้งใจ
ให้กายจิตผ่องใส
ทัดยศนบออกดอกย้า

๓๖. จากวัดหลวงไหลลือ

ทุกท่านนั้นมุ่งหมาย
ไปหาจีนชุดใหญ่
จำนวนทยวนทอนทั้ง

ศรัทธา
สอนสั่ง
ขัดข้อง อยู่แล
หมายว่าสดใส ๆ
อิสระ
ศาลนา
สร้างคน ดีเฮย
พระคุณเจ้าสอน ๆ
สมภา
ต่างเขต
ใช้ได้ ดีแธ
เขตเมืองเชียงรุ่ง ๆ
ท่านไป
เลิศล้ำ
ยังอยู่ คำเมือง
สัมพันธ์ศาสนา ๆ
เราไป
ข้อบั้ง
ของแท้ แน่แล
น่ายิ่งหมื่นทวน ๆ

คณาจารย์และคณะบัณฑิตศึกษา มมร เดินทางสัมมนาวิชาการ ณ ลิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ๓๐ ตุลาคม - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๗๗. ซ้อปซาพาเอาเกือบ
พลาดเวลากะเกณฑ์
ลิบนาทีนี้เน้น
ครั้นเต็มท้องเต็มไส้

๗๘. ยงสยามทำเอา
เมื่อเกิดลิ้มใบชา
ฟุหลงนี้เขากา-
มันลิ้มกับแก้ว

๗๙. เสรีจเพลเป็นเวลา
ขึ้นกระเช้าพร้อมกัน
ครานี้มีหลายท่าน
ข้ามโขงได้ให้โล่ง

๘๐. ต่อนั้นปล้นจุงได้
นั่งรถลากจูงไป
ภูเขาสิงนั้นใจ
ท้าวเรานั่นเด่นดี

๘๑. บ่อน้ำใสศักดิ์สิทธิ์
ที่องค์พระทรงธรรม
เนรมิตสร้างสรรค์
หนึ่งฤกษ์มีเฝ้า

๘๒. หน้าที่ฤกษ์เจ้า
พิทักษ์บ่อศพ
นึกว่าน่าฉงน
แปลกใจบ่อเหลือล้น

๘๓. ชมวัดวาอาราม
เจดีย์ศรีสง่า
บรรจुพระบรมสา-
ประทักษิณบรรจง

๘๔. สามรอบขอบแก้กาล
สะพานแขวนบาทา
หนึ่งเส้นประมาณว่า
แกว่งซ้ายขวาเมื่อยาม

อดเพล
วางไว้
ฉันเจียบ เขียบนอ
หายใจโล่งเหลือ ๗

ได้อา
ชื่อแล้ว
รันตี จริงแธ
ขายแล้วท่อนพลั่ว ๗

สำคัญ
ข้ามโขง
ล้นเทา กลัวแธ
อกโล่งใจเหลือ ๗

อาศัย
อีกที่
เขาให้ ชมแธ
พิเศษสดใส ๗

สำคัญ
พุทธเจ้า
เพื่อไท ลือแล
ขาวสุดชุดสวม ๗

ร้ายมนต์
โลกนาถ
น้ำใส ฉ่ำเย็น
บนยอดภูเขา ๗

อีกครา
สูงส่ง
วีริก ฮาตุแธ
สวดอิติปิโส ๗

เวลา
ได้ข้าม
ความยาว แม่เฮย
ข้ามไปฝั่งโน้น ๗

๘๕. เบื้องบนพื้นที่นี้
วังกษัตริย์มีใน
รกร้างเสื่อมสลาย
คอมมิวนิสต์คั่นขีด
๘๖. จึงเราชาวคณะ
บัณฑิตวิทยาลัย
นำเสนอสารนี้ไฉน
ขอบเขตคับแคบยิ่ง
๘๗. ลิงขาวเจ้าโตดเตี้ย
เกิดเป็นลิงเพศเมีย
มดลูกเธอก็เสีย
เขาบอกหรือก็จึ้งรู้
๘๘. ลิงค่างทั้งขณะนี้
เดินชมแข่งขาพุง
ลงจากภูเขาสูง
กว่าจะถึงซึ่งเงื่อม
๘๙. ขึ้นกระเช้าข้ามกลับ
ไอศกรีมพลังเต็ม
ท่านผู้ศรัทธาเสริม
เพิ่มพลังเรียวแรง
๙๐. ครั้นทุกคนขึ้นรถ
โซว์เฟอร์ ศง ขยับ
โกดักกล่าวย้ำกำชับ
ถนนม้าเคี้ยวคด
๙๑. ทกลีบกิโลเมตร
เราต้องเดินทางไกล
ชั่วโมงครึ่งอย่างไร
เลียบโขงโค้งจุงค้อย
๙๒. หมู่บ้านชาวไตลื้อ
ส่วนที่ฝ่ายรัฐบาล
กั้นหนันป่า สถาน
วัดบ้านเก่ายังนัก

เลยไป
อดีต
สิ้นลง แล้วแล
พิชิตสิ้นสูญ ฯ
จากไทย
ขมลิ้ง
ป่วงลิ้ง เจ้าเฮย
นึ่งนิกสงสาร ฯ
จัวเจีย
ไว้คู่
สิ้นพันธุ์ แน่แล
ไซผู้วินิจฉัย ฯ
นกยูง
กระเพื่อม
ไปน้อย เขียวนา
กระเช้าข้ามโขง ฯ
ฝั่งเดิม
หนึ่งแห่ง
สุกิก ด็อกเตอร์
แกร่งขึ้นอีกโข ฯ
พร้อมสรรพ
อกรถ
ทรัพย์หล่น ระวัง
เลียวย้ายย้ายขวา ฯ
ต่อไป
บ่น้อย
เตรียมใจ เกิดนา
ละห้อยขับซ้ำ ฯ
โบราณ
อนุรักษ์
เยียมชม อีกแล
เขารักษาไว้ ฯ

๙๓. ลังฆทานถวาย
ปัจจัยนั้นสองหมื่น

สมภารหนีไปอื่น

อารามสองต้องเพท

๙๔. เยี่ยมวัดแล้วชมบ้าน

พระเทพเสด็จมา

ต่อด้วยทัศนาศนา

หลายท่านนั้นตระเตรียม

๙๕. ท่านพระครูปลัด

คาดวามากกว่าใคร

ให้แม่ค้าหน้าใส

ได้กระจกเนียบหนังสือ

๙๖. เรายังต้องเดินทาง

ร้านหยกคือเป้าหมาย

รัฐบาลท่านหัวใส

ได้ฝึกฝนค้นคว้า

๙๗. สร้างอาชีพให้เขา

รู้ทำมาหากิน

งานแกะหยกแกะหิน

ส่งเสริมอาชีพอ่าง

๙๘. คณะเรานี้มีเล่า

รถจอดลงทันใด

บ้างขึ้นน้อยขึ้นใหญ่

บ้างลัดรั้วมวงคลศรี

๙๙. เวลาผ่านไปสิ้น

ต่างชั้นรถพร้อมกัน

ศดง นายไชร์เฟอร์นั้น

ปลายทางครึ่งครานี้

๑๐๐. ลิบสองปันนาอ่าง

คือชาวเกษตรกร

กล้วยอ้อยข้าวแน่นอน

ทั้งสวนยางพารา

ขึ้นมีน

มีเศษ

ฝันคิด ยิ่งแล

เหตุสมภารหาย ฯ

ประชา

เยื่อนเยี่ยม

ลินค้า พื้นเมือง

พร้อมเพระเป่า ฯ

สนใจ

ข้อบั้ง

ยิ้มแฉ่ง นามแม่

ลิ่งฝากศิษย์สว ฯ

อีกไกล

ข้างหน้า

ให้คน พิการ

สามารถสร้างสวรรค์ ฯ

เคยชิน

เองบัวง

จำหน่าย แม่เฮย

ว่างเว้นภาณี ฯ

เร็วไว

เร็วรี

ชมชื้อ อีกแล

ที่จีนเลื่อมใส ฯ

สุดวัน

เคลื่อนที่

ขยับรถ พลันแล

ที่ร้านอาหาร ฯ

นาคร

ทั่วหล้า

ผลไม้ หลากเนอ

ชาติมีพร้อม ฯ

๑๐๑. ขึ้นทางด่วนหนวให้	จดจำ
เจาะภูเขาเพื่อทำ	ถนน
มียี่สิบหกถ้ำ	อุโมงค์ รถยนต์
นับว่าน่าฉงน	ชนชาวฉินเขา ฯ
๑๐๒. เราถึงซึ่งเมืองหล้า	ทันกาล
โยมเข้าโต๊ะอาหาร	เรีงรำ
ฝ่ายสงฆ์โยมประสาน	น้ำชา กาแฟ
ทุกท่านต่างสรรษา	อุราสดีใส่ ฯ
๑๐๓. เต็มพลังอีมเอม	สำราญ
เข้าสู่รัตติกาล	อีกครั้ง
ฉินซิว คือสถาน	ไฮเต็ล อีกนอ
ที่พักผ่อนนอนนึ่ง	ประทั่งสังขาร ฯ
๑๐๔. เบอร์ห้องเก้าศูนย์เก้า	เหมาะดี
คุณเกษเขามากมี	จิตถวาย
รีบขึ้นพักทันที	ไปช้า นาพอ
ยังมีจิตคิดไว้	ได้ยามปลงผม ฯ
๑๐๕. ปลงผมแล้วอาบน้ำ	แปรงพิน
อัครทรัพย์นายพลัน	ก๊อกก๊อก
“ส่งกระเป๋าครับทำน”	ขอบใจ พี่เฮย
รับกระเป๋แล้วลือค	ก๊อกก็ปสน ฯ
๑๐๖. เมืองหล้าว่าเมืองน้อย	เจ้าเฮย
ชีวิตฉับบ่เคย	คิดถึง
ยามเข้าเย็นเสบาย	สดใส่ ดีแล
ชีพนี้มีครั้งหนึ่ง	ซึ่งฉันมาเห็น ฯ

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

กระแสโลกภิวัตน์กับผลกระทบ ต่อวิถีชีวิตของชาวนาไทย

• พระครูสุนทรธรรมโสภณ พท.
วิทยาลัยสิรินธรราชวิทยาลัย มจร

ความนำ

คำว่ากระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นกระแสของความทันสมัย (Modernization) เป็นกระแสของความข่าวสารข้อมูล (Information) ที่อาศัยสื่อเทคโนโลยี แขนงต่าง ๆ นำมาโดยปราศจากซึ่งสิ่งขัดขวางปิดกั้น หรือเป็นสภาวะที่ไร้ซึ่งพรมแดน ทำให้โลกทั้งโลกเป็นเสมือนบ้านเดียวกัน เป็นเสมือนห้องเดียวกัน เป็นภาวะโลกมีอาจกัน หรือฟ้าปอกัน เหตุการณ์ สถานการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ เกิดขึ้นในโลกใบนี้ ทุกคนจะสามารถรับรู้ได้โดยพร้อมกัน โดยไม่อะไรมาขัดขวางกีดกันได้ ไม่มีกำแพงขวางกัน ไม่มีซึ่งพรมแดน ข่าวสารข้อมูลมันเข้าถึงแม้ในห้องนอน จะรับหรือไม่ มันก็มา จนเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการรับรู้ได้ แต่อย่างไรก็ตามเราสามารถที่จะเลือกเรียนรู้ได้ แม้การรับรู้จะเป็นบาปฐานอันสำคัญยิ่งของการเรียนรู้ ประเด็นนี้เองที่จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ หรือเป็นภูมิคุ้มกันทางสติปัญญา ให้มีความพร้อมในการรับรู้และการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์นี้

ในขณะที่วงจรชีวิตของชาวนาหรือวัฒนธรรมชาวนาคือสายพันธุ์ข้าว ต้นข้าว ระยะเวลาในการปลูกข้าวเปลี่ยนไป อายุข้าวตั้งท้อง ข้าวออกรวง เป็นเม็ดและกลับมาเกิดใหม่ เป็นวงจรชีวิตของข้าว รวมไปถึงวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของคนปลูกข้าวด้วย แม้ธรรมชาติสายพันธุ์ข้าวอาจผสมพันธุ์กันเองได้โดยอาศัยนก อาศัยพวกแมลงเป็นพาหะนำเกสรไปผสมกัน ทุกวันนี้มีโอกาสเป็นไปได้น้อยลงเรื่อย ๆ และอยู่ ๆ ชาวนาจะมาอยู่ในที่นาเอง นกคาบเมล็ดข้าวมาลงที่นาเองก็เป็น

ไปได้ไม่มากนัก เพราะกระแสโลกาภิวัตน์มันได้ทำลายปริมาณและสายพันธุ์ของนกไปเช่นเดียวกัน จนกลายเป็นในน้ำไม่มีปลา บนฟ้าไม่มีนก หรือจะกล่าวได้ว่า กระแสของกระแสโลกาภิวัตน์มันมีผลกระทบในทุกๆ มิติ เหตุนั้นกระแสของกระแสโลกาภิวัตน์จึงเข้ามาเกี่ยวข้อง เข้ามีบทบาทที่สำคัญกับวิถีชีวิตของชาวนาหรือที่เรียกว่าวัฒนธรรมชาวนา และวัฒนธรรมของคนปลูกข้าวหรือวิถีชีวิตของคนปลูกข้าวอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และกลายเป็นภัยคุกคามต่อวิถีชีวิตของชาวนาและของคนปลูกข้าวหรือชาวนาไทยเป็นอย่างมาก ดังที่จะนำเสนอต่อไปวัฒนธรรมชาวนา และวัฒนธรรมของคนปลูกในกระแสโลกาภิวัตน์

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) เมื่อเกิดภาวะที่ไร้พรมแดนตามที่กล่าวแล้วนั้นจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ต่อวิถีชีวิตของชาวนาหรือวัฒนธรรมชาวนา เพราะสรรพสิ่งทั้งหลายมีความเกี่ยวเนื่องกัน มีความสัมพันธ์กันทั้งสิ้น หรืออาจกล่าวว่ามีเป็นปัจเจกการซึ่งและกัน ไม่อะไรเกิดขึ้น ดำรงอยู่และแปรสลายไปลำพังตัวมันเองโดด หากแต่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกับคนปลูกข้าว ตามที่กล่าวถึงในเรื่องวัฒนธรรมชาวนากับวัฒนธรรมของคนปลูกข้าว หรือวงจรชีวิตของชาวนา กับวงจรชีวิตของคนปลูกข้าว จะมีความสัมพันธ์แนบแน่น ใกล้ชิดเป็นหนึ่งเดียวกันและความจริงแล้วก็ไม่ควรมองว่าวัฒนธรรมชาวนา กับวัฒนธรรมของคนปลูกเป็นละเรื่อง เพราะมันคนละเรื่องเดียวกัน เป็นวัฒนธรรมของชาวนา หรือวิถีชีวิตของชาวนานั่นเอง

วัฒนธรรมข้าวในมิติที่ ๑ คือ วงจรชีวิตของข้าว เพราะคำว่าวัฒนธรรมข้าว (Rice Culture) ก็คือวิถีชีวิตของข้าว โดยมองจากเมล็ดข้าว เพาะแล้วงอกเป็นต้นกล้า ข้าว นำต้นข้าวกล้าไปปลูก ประมาณ ๒ เดือนข้าวตั้งท้อง ออกรวงข้าว ในวงจรชีวิตของข้าวใช้เวลาประมาณ ๔ เดือนสามารถเก็บเกี่ยวได้ แต่ต่อมามีการผสมผสานในทางสายพันธุ์ของข้าวมากขึ้น มีพันธุ์มาจากต่างประเทศ ปลูกแล้วให้ได้ผลผลิตเร็วขึ้น ในที่สุดข้าวสายพันธุ์เดิม หรือเรียกสายพันธุ์ไทยเดิมได้สูญหายไปโดยสิ้นเชิง ดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

วัฒนธรรมข้าวในมิติที่ ๒ จะมีความเกี่ยวเนื่องกับคนที่ปลูกข้าว คือชาวนาเพราะโดยความเป็นจริงทั้งข้าว

และคนปลูกข้าว หรือชาวนานั้นมีความแนบแน่นใกล้ชิดเป็นหนึ่งเดียวกันมากแทบแยกไม่ออก โดยมองจากคนรู้จักข้าวได้อย่างไร โดยสันนิษฐานน่าจะเรียนรู้อากลัฏ์ เรียนรู้จากนกที่กินเมล็ดข้าว ต่อมามนุษย์เอาอย่างนกบ้าง เพียงมนุษย์นำมาพัฒนารูปแบบวิธีการปลูกข้าว วิธีการกินข้าวตามธรรมชาติของผู้มีความคิดของผู้มีวัฒนธรรม เริ่มจากการกินแบบดิบๆ มาตากแห้งแล้วค่อยกิน ต่อมาวิวัฒนาการทำให้สุกโดยการใส่กระบอกไม้ไผ่ แม้แต่พันธุ์ข้าวก็มีการผสมผสานหลายๆ พันธุ์และนำพันธุ์ข้าวจากท้องถิ่นไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เกิดการผสมผสานทั้งด้านพันธุ์ข้าว ผสมผสานทั้งด้านวิถีกินข้าว คือการใช้ข้าวเป็นอาหารดำรงชีวิตตามที่ให้ความหมายว่า “วัฒนธรรมข้าว คือเครื่องมือให้เข้าถึงความต้องการ” โดยความหมายก็คือ วัฒนธรรมข้าวคือใช้ข้าวสนองความต้องการของมนุษย์ได้ตามปรารถนา

กระแสโลกาภิวัตน์ที่กระทบต่อวิถีชีวิตคนปลูกข้าว กระแสของความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) มันมากับคำว่า “การพัฒนา (Development)” มันมากับถนน มา กับสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ มากับข่าวสารข้อมูล

(Information) และสื่อแขนงต่าง ๆ ของยุคข่าวสารข้อมูลที่ไร้พรมแดนแล้วมันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนปลูกข้าวหรือชาวนา แม้ว่ากระแสของความเป็นโลกาภิวัตน์ไม่ได้และไม่ได้เร็วในตัวเอง หากแต่อยู่ที่คุณภาพผู้สื่ออำนาจเพราะเท่าที่เห็นนั้นเป็นการลือนำเอาความเห็นแก่ตัว ความเอาเปรียบ กระแสของโลกาภิวัตน์กลายเป็นกระแสของความอยุติธรรมที่เอาเปรียบกลุ่มเกษตรกรชาวนามากที่สุด โดยเริ่มเห็นที่ชัดเจนมากที่สุด เมื่อมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ -๒๕๐๙ ที่เป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมา จนถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ที่เป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ แม้จะยังไม่สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ก็ตาม ยังไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่จะสื่อแสดงให้เห็นทิศทางที่จะยกฐานะของชาวนาไทยได้ และยังมีนโยบายเน้นการปลูกข้าวเพื่อขายข้าวจึงเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ แต่น่าสังเกตจากเดิมมีพื้นที่การปลูกข้าวมากถึง ๘๐ % ของทั้งประเทศ แต่ปัจจุบันไม่สามารถดำรงตนในอาชีพได้ ยังเหลือทำนาปลูกข้าวเพียง ๔๐ % ของประเทศ และที่ซ้าร้ายที่สุดจำนวนของคนปลูกข้าวที่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์เป็นของตนเองเพียง ๓๐ % เท่านั้น เพราะยิ่งทำยิ่งยากจน ยิ่งทำยิ่งเป็นหนี้สินล้นพ้นตัวมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่าจากระแสโลกาภิวัตน์และภายใต้วาทกรรมของคำว่า การพัฒนา(Development) แล้วส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวนาดังจะได้นำเสนอต่อไปนี้ คือ

๑. การปลูกข้าวหรือการผลิตข้าว เพราะการปลูกของชาวนาไทยแบบดั้งเดิมที่เคยใช้ไถไม้ มาเป็นไถเหล็ก มาเป็นรถไถ การผลิตหรือการเพาะปลูก จากการปลูกด้วยมือมาเป็นเครื่องจักร ใช้รถปลูกข้าว การเก็บเกี่ยวที่เคยเกี่ยว

ด้วยมือ เคยมีการช่วยเหลือกันและกัน มีการลงแขกเกี่ยวข้าว ลงแขกปลุกข้าวมาเป็นการใช้รถเกี่ยว จากการปลุกข้าวเพื่อการยังชีพตามครอบครัว เหลือจากการกินในครัวเรือนก็จะแลกเปลี่ยนกันตามชุมชน ตามหมู่บ้านที่ใกล้ชิดกัน หลังมีแผนพัฒนาฯ อันเป็นจุดเปลี่ยนของการปลุกข้าว และพันธุ์ข้าวในสังคมไทย คือเปลี่ยนจากการปลุกเพื่อกินเองมาเป็นปลุกเพื่อขาย เป็นสินค้าออก

๒. ผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูก มีการขายพื้นที่ทำการเพาะปลูกมากขึ้น เพื่อเร่งผลผลิตออกสู่ตลาดโลก มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำลายป่าไม้มากขึ้น ขยายพื้นที่การเพาะปลูก เมื่อทำลายป่าคุณภาพดินก็เสื่อม เมื่อดินเสื่อมก็ต้องลงทุนมากขึ้น ใช้น้ำ ใช้น้ำยาฆ่าแมลง เครื่องจักรเข้ามาช่วยเร่งเวลาให้ได้ผลผลิตเร็วขึ้น เมื่อใช้น้ำยาฆ่าแมลงมากขึ้นก็มีปัญหาด้านมลภาวะ มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้น้ำเป็นพิษ อากาศเป็นพิษ และส่งผลต่อสุขภาพของชาวนาด้วย

๓. ผลกระทบต่อพันธุ์ข้าว มีการรับพันธุ์ข้าวจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อให้ได้ผลผลิตเร็วมากขึ้น ใช้ระยะเวลาปลูกน้อย ให้ทันต่อความต้องการของตลาด ของลูกค้า เป็นสาเหตุการเข้ามาของพันธุ์ข้าวต่างประเทศ อย่างพันธุ์ กข. ปทุมธานี ๑ -๒ -๓ และพันธุ์สุพรรณบุรีฯ ทั้งหลาย มีน้ำ

๔. ผลกระทบต่อการจำหน่าย จากการปลุกข้าวของชาวนาไทยแบบดั้งเดิมจะเป็นการปลุกข้าว เพื่อการยังชีพตามครอบครัว เหลือจากการกินในครัวเรือนก็จะแลกเปลี่ยนกันบ้างตามชุมชน ตามหมู่บ้าน ในท่วงศาความญาติ แต่ด้วยนโยบายของทางรัฐบาลภายใต้คำว่า “การพัฒนา” อีกเช่น กันที่ให้เร่งปลุกข้าวเพื่อการค้า เพื่อพาณิชย์ในวงสังคมกว้างมากขึ้น ปลุกข้าวขายในต่างจังหวัด ส่งขายในต่างประเทศ เมื่อรัฐบาลไปยืมเงินจากต่างชาติมา เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญแบบตะวันตก คือทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้มากที่สุด เพราะตะวันตกมีวิธิตดการพัฒนาแบบเอาชนะธรรมชาติ การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในทัศนะของนักพัฒนาแบบตะวันตก คือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้มากที่สุด เหตุนี้การพัฒนาต้องดึงเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้ได้มากที่สุด

๕. ผลกระทบต่อบุตรหลานของคนปลุกข้าว ตามที่กล่าวแล้วคนปลุกข้าวหรือชาวนานั้นปลุกข้าวแต่การขายข้าวชาวนาไม่ได้เป็นผู้กำหนดราคาเอง หากแต่พ่อค้าคนกลางมาเป็นผู้กำหนดราคาแทน และการกำหนดราคานั้นมักโดยกดราคา โดนเอาเปรียบ ซึ่งถูกนำไปขายแพง ซึ่งเราจะเห็นได้จากข่าวสารตามตลาดในเมืองมักราคาแพง ยังผลกระทบต่อพวกกรรมกร รับจ้างที่หนีท้องทุ่งเข้ามาเมืองใหญ่ ต้องพลอยลำบากอีก หนีการเอาเปรียบมาโดนรังแก เข้าทำนองที่ว่า “หนีเสือ ปะลิงโด” ชีวิตกลับแย่ลงกว่าอีก และเมื่อชาวนาโดนกดราคาผลิต คือราคาข้าวตกต่ำ ในขณะที่ราคาสินค้าอย่างอื่นแพงขึ้นไม่หยุด และไม่มีรัฐบาลยุคใดสมัยสามารถจะควบคุมได้เพราะเป็นพวกเดียวกัน พวกพ่อค้า นายทุนด้วยกัน เมื่อขายข้าวราคาที่ได้เงินน้อย บุตรหลานของชาวนาก็ไม่มีโอกาสเรียนสูงๆ คนอาชีพอื่น อย่างดีก็เรียนวัด โรงเรียน เทศบาล เพราะฉะนั้นการที่จะมีโอกาสเข้ามาเรียนระดับมหาวิทยาลัย มาเรียนระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกนั้น

อย่าหวังเลย บุตรหลานของชาวนาไทยจึงกลายเป็นกลุ่มคนจนชั่วคราว จนนิรันดรกาล และเรียนต่ำชั่วคราว เรียนต่ำนิรันดรกาล นี่คือนุตรหลานของส่วนใหญ่ของประเทศไทย เมื่อนุตรหลานของคนส่วนใหญ่กระทบ มันหมายถึงผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยในด้านอื่นๆ ไปด้วยอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะพ่อแม่ของเขามากไปด้วยหนี้สิน บุตรหลานเกิดมาต้องจำเป็นต้องรับมรดกหนี้สินไปโดยปริยาย ซึ่งเริ่มมีหนี้มาตั้งเริ่มมีคำว่าพัฒนาประเทศและเริ่มมีแผนพัฒนาประเทศเป็นต้นมา

หลังจากรัฐบาลยืมเงินจากธนาคารโลกนับตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) เป็นต้นมา รัฐบาลทุกๆ ชุดต่อมาต้องซื้อเทคโนโลยีจากชาติมหาอำนาจ จ่ายเงินออกไปจากชาติมหาอำนาจ จ่ายบริษัทก็ต้องจ่ายจากชาติมหาอำนาจ เป็นอันว่าเงินที่ยืมเขามานั้น กลับไปยังประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทในธนาคารโลกประมาณ ๗๐% เหลือเพียง ๓๐% เท่านั้น เป็นค่าจ้างกรรมกรแรงงานให้กับคนในชาติ และสิ่งที่ตามมาอีก คือผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้ ต้องขายให้ชาติมหาอำนาจนั้นอีกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขายสินค้าการเกษตรไป ๒๐ คัณรถสิบล้อ ซื้อสินค้าอุตสาหกรรมจากประเทศมหาอำนาจกลับมาประเทศไทยเราได้ไม่ถึงครึ่งคันรถกระบะ จึงเสียเปรียบตลอดช่วงกาลนาน เสียเปรียบแบบชั่วคราว ชั่วตระกูล

๖. ผลกระทบด้านวัฒนธรรมของชาวนา สังคมไทยที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของคนในชุมชน เป็นพิธีกรรมที่ผ่องคลาย อย่างพิธีกรรมต่างๆ ที่ชาวนาได้ดำเนินมาประหนึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวนา เช่น พิธีบุญบังไฟ พิธีกรรมเลี้ยงผีปู่ตาพร้อมกันของคนในชุมชน ในหมู่บ้าน และเลี้ยงตาแยกก่อนลงมือทำนาปลูกข้าวในที่นา

ของใครของมัน พิธีทำบุญขอบคุณแม่โพสพ พิธีกรรมสู่ขวัญข้าวขึ้นล่อม ขึ้นลาน ก่อนพาดข้าว หรือนวดข้าว และพอนวดเสร็จแล้วก็มีพิธีกรรมฉลองกุ่มข้าวใหญ่ กองข้าวใหญ่ในคราวที่ผลผลิตออกมาอุดมสมบูรณ์ดี พิธีนี้หมดไปเพราะมีรถเกี่ยวข้าว รถนวดข้าวมาแทนที่ เทคโนโลยีจึงมาทำลายวิถีชีวิตของชุมชนไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง พิธีกรรมก่อนจะตักข้าวในยุ้งในฉางมากินครั้งแรกจะต้องมีพิธีกรรมขอโอกาส ขอขมาลาโทษ ขออนุญาตตักข้าวมากิน แม้จะเป็นพิธีแบบต่างคนทำก็ตาม จะกระทำในแนวเดียวกันและจะกระทำในช่วงของเดือน มกราคม หรือเดือนกุมภาพันธ์ของทุกๆ ปี แต่ทุกวันนี้หายไป เพราะบางทีต้องขายข้าวตั้งแต่ไม่ทันได้เกี่ยวที่เรียกว่าตักเขี้ยว เพราะต้องเร่งปลูกเร่งเก็บเกี่ยว และเร่งขายใช้หนี้ให้ทันเวลา การปลูกข้าวที่กลายเป็นวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชาวนาไทย อันเป็นวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พร้อมกับนั้นมีพิธีกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าว แต่บัดนี้ได้สูญหายไปหมดสิ้นแล้ว กระแสโลกาภิวัตน์ภายใต้ของคำว่า การพัฒนาได้ทำลายวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของชาวนา การพัฒนาได้ทำลายภูมิปัญญาของชาวนาไทยไปโดยสิ้นเชิง

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

• พระมหาสุภคณิน สุภคณิน (หลากหลาย)
(พ.บ. : สาขานานาชาติพระพุทธศาสนา)

บทนำ

ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ล้วนมีปัจจัยหลากหลายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ และความสงบสุข ปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต คือ การมีกัลยาณมิตร การมีกัลยาณมิตรมีบทบาทและความสำคัญครอบคลุมทุกๆ ด้านที่จะทำให้เกิดสิ่งที่ตั้งงามขึ้นในชีวิต เพราะมนุษย์มิใช่เกิดมาเพื่ออยู่เพียงผู้เดียว แต่เกิดมาเพื่ออยู่ร่วมกันเป็นสังคม การมีกัลยาณมิตรจึงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้ได้พบกับความสำเร็จ ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย เมื่อดวงอาทิตย์กำลังจะอุทัย ย่อมมีแสงอรุณขึ้นมาก่อนเป็นบุพพนิมิตฉันใด ความเป็นผู้มีมิตรดีก็เป็นตัวนำเป็นบุพพนิมิต แห่งการเกิดขึ้นของอริยอัษฎางคิกรมรรคฉันนั้น”

เมื่อพิจารณาจากพุทธพจน์ดังกล่าว จะสังเกตเห็นว่า พระพุทธศาสนา ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของกัลยาณมิตร ว่าเป็นจุดแรกเริ่มที่จะทำให้นุชนั้น ดำเนินชีวิตของตนไปสู่เป้าหมายที่ดี กัลยาณมิตรเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงปัจฉิมวัย บุคคลผู้เป็นกัลยาณมิตรที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตตั้งแต่เกิดก็คือพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องคอยเลี้ยงดู ให้ความเอาใจใส่ดูแลลูก ๆ ของตน ด้วยการทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตร ตั้งแต่การเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนให้ลูกตั้งตนอยู่ในความดี ซึ่งความรักและความห่วงใย ตลอดจนคุณูปการหลากหลายของพ่อแม่ ย่อมไม่มีวันที่จะทวีปรีติผิตผันเป็นอย่างอื่น ไม่มีวันที่จะเหือดแห้งหรือเจือจางไป เช่นเดียวกัน บุตรธิดาก็ควรเชื่อฟังถ้อยคำของพ่อแม่ตลอดจนครูบาอาจารย์ ผู้ควรแก่การคารวะด้วย

ปัญหาการขาดกัลยาณมิตรในภาคส่วนของสังคมต่าง ๆ มิให้เห็นกันอยู่มากมายไม่ว่าจะเป็นในที่ทำงาน ในทางการเมือง ก็มีการกลั่นแกล้งกันต่าง ๆ นานา การเอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งเป็นสาเหตุให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้ทำงานก็ทำงานไม่เป็นสุข ถ้าหากว่าทุกคนมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันแล้ว ก็จะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลงได้ เข้าทำนองที่ว่า ยามเหงามิตรเราช่วยปลุก ยามทุกข์มิตรเราช่วยปลอบ ซึ่งการที่จะรู้ว่าบุคคลเช่นไรเป็นกัลยาณมิตร ควรคบ ควรเสพ ควรเข้าใกล้ก็ให้ดูจากคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “บุคคลที่ควรคบ ควรเสพ ควรเข้าใกล้ คือ บุคคลผู้มีศีล สมานี ปัญญาเหมือนกัน”

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องกัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า กัลยาณมิตรที่พระพุทธเจ้าตรัสมุ่งหมายเอาคุณงามความดีของบุคคลที่เป็นสหาย เป็นมิตรแท้ ชักชวนหรือแนะนำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์เกื้อกูล แก่บุคคลอื่น และความเป็นกัลยาณมิตรของสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับว่ามีอุปการคุณมากแก่ชาวโลก ที่ได้อาศัยแผ่นดินอยู่ อาศัยร่มเงาต้นไม้ อาศัยแม่น้ำลำธารอาบ ชำระล้างและดื่มกิน เพื่อการบำเพ็ญสมณธรรม

ลักษณะของกัลยาณมิตรในพระไตรปิฎกนั้น พบว่าเป็นลักษณะของบุคคลที่ประกอบด้วยคุณธรรม มีศรัทธา ศิลปสุตะ จาคะ และปัญญา ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีทั้งกัลยาณมิตรที่เป็นระดับโลกียะ มีคุณธรรมพร้อมจะเป็นที่พึ่งให้กับตนเองและผู้อื่น ส่วนกัลยาณมิตรในระดับโลกุตระนั้น เป็นกัลยาณมิตรในระดับสูงสุด มีพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวก ซึ่งพร้อมที่จะนำพาสรรพสัตว์ ให้ดำเนินตามทางอริยมรรคจนบรรลุคุณธรรมชั้นสูง พ้นจากทุกข์ เข้าถึงนิพพานได้

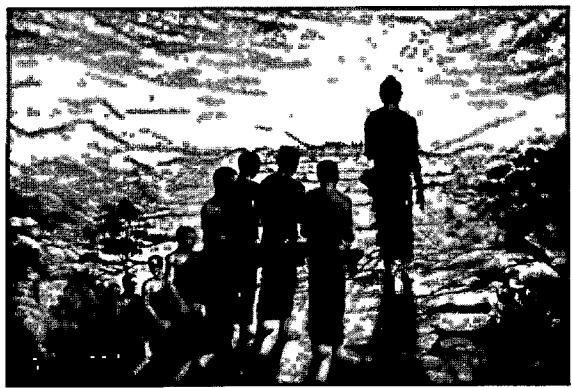
ลักษณะของกัลยาณมิตรในอรรถกถานั้น พบว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะกัลยาณมิตรในพระไตรปิฎก แต่ในอรรถกถานั้นได้แสดงรายละเอียดของกัลยาณมิตรไว้พร้อมทั้งได้อธิบายในแง่มุมที่บ่งชี้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรม พร้อมทั้งคุณสมบัติของกัลยาณมิตรด้านต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องชี้วัดความเป็นกัลยาณมิตร

คุณค่าของกัลยาณมิตรในพระไตรปิฎก พบว่ากัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนา มีคุณค่ามากสำหรับการดำเนินชีวิตที่ดี มีกายสุจริต วาจาสุจริต มโนสุจริต สามารถทำให้ชีวิตมีการพัฒนาไปด้วยคุณธรรมมีศีล สมาธิ ปัญญา เป็นต้น เจริญตามทางสายกลาง อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อเข้าถึงอริยสัง ๔ ซึ่งเป็นทางพ้นทุกข์

ประเภทของกัลยาณมิตร พบว่ามี ๒ ประเภท คือ ๑) กัลยาณมิตรฝ่ายโลกียะ เป็นลักษณะของตัวบุคคลซึ่งมีหน้าที่สัมพันธ์กันโดยธรรมชาติอยู่แล้ว เป็นชีวิตในโลกียวิสัย ที่ต้องเกื้อกูล เอื้อเฟื้อ มีเมตตาหรือไมตรีต่อกัน จึงเกิดเป็นสังคมแห่งกัลยาณมิตร เช่น สังคมครอบครัว ที่มารดาบิดา บุตรีธิดา ครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ ศิษย์ ผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน พระสงฆ์ คฤหัสถ์ อุบาสก อุบาสิกา พึ่งปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรและในส่วนของกัลยาณมิตรผู้เสมอกันด้านชีวิตครอบครัว เช่น สามเณรชรา และมิตรสหาย

ที่ปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร จึงเกิดเป็นสังคมโลกที่ดงาม ๒) กัลยาณมิตรฝ่ายโลกุตระ เป็นกัลยาณมิตรชั้นสูง ซึ่งเป็นบุคคลระดับอริยบุคคล ประกอบไปด้วย พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์เป็นต้น พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมที่กำจัดการถือตน ธรรมที่เป็นไปเพื่อความสงบ และธรรมที่กำจัดอวิชชา ธรรมที่พระองค์ทรงแสดงเป็นสังฆธรรมที่มีอยู่โดยธรรมชาติ พระองค์ทรงค้นพบด้วยการตรัสรู้ แล้วทรงนำมาเปิดเผย แสดงให้ชาวโลกได้รู้และเข้าใจตนเองและสิ่งทั้งปวงตามความเป็นจริง เพื่อที่จะละตัณหาและอุปาทาน อันเป็นเหตุให้ยึดติดในสิ่งทั้งปวง พระพุทธเจ้าจึงชื่อว่าเป็นกัลยาณมิตรของสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าโดยเสมอภาค เพราะพระพุทธเจ้าปรากฏขึ้นมาเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันตสาวก เป็นพระอริยบุคคลที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม เพราะท่านประกอบด้วยคุณธรรม ได้ตรัสรู้ธรรมเป็นแจตวิมุตติพระอรหันต์ หรือปัญญาวิมุตติพระอรหันต์ เป็นผู้ที่คอยชี้ทางให้เข้าสู่โลกุตระธรรมได้

คุณสมบัติของกัลยาณมิตร พบว่า กัลยาณมิตรประกอบด้วยคุณธรรมพื้นฐาน ๗ ประการ คือ ๑) น่ารัก มีความสะอาดกาย วาจา ใจ ๒) นำเคารพ อุดมด้วยด้วยพรหมวิหาร มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร ๓) นำเจริญใจ เป็นบุคคลที่ทรงความรู้ ทรงคุณธรรมมีภูมิปัญญา เป็นนักปราชญ์เฉลียวฉลาดทั้งทางโลกและทางธรรมจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ทำให้ศิษย์เกิดความเลื่อมใสอย่างแท้จริง ๔) ฉลาดพูดแนะนำตักเตือน มีอุบายวิธีทำให้ศิษย์ตั้งตนอยู่ในสัมมาทิฎฐิได้ เป็นบุคคลที่รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ มีความสามารถในการพูดเพื่อโน้มน้าวใจให้ทำตามในสิ่งที่ดีมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ๕) อุดทนต่อถ้อยคำ เป็นบุคคล

ที่พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ อดทนฟังได้แม้เรื่องไร้สาระ รู้จักให้อภัย รักษาอารมณ์ให้เยือกเย็นอยู่เสมอ ๖) แสดงเรื่องทีละเอียดลุ่มลึก ได้เป็นบุคคลที่สามารถนำเรื่องที่ยกมาอธิบาย ให้เกิดภาพพจน์เข้าใจง่าย แม้เรื่องราวที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับชีวิต เกี่ยวกับหัวข้อธรรมะที่ยาก ๆ ก็สามารถหาเรื่องอุปมาอุปไมยให้เข้าใจได้ง่าย ๗) ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสียหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เป็นบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติในธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นการเสื่อมเสีย พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น ไม่มีเบื้องหน้า ไม่มีเบื้องหลัง ทุกกิจกรรมของกัลยาณมิตรต้องบริสุทธิ์ผุดผ่อง ไสสะอาด พร้อมทั้งจะประกาศให้ชาวโลกรับรู้ และทำทนายให้มาพิสูจนได้เสมอ

พระพุทธเจ้าทรงเป็นกัลยาณมิตรต่อเวไนยสัตว์ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจ ๕ ทรงเป็นกัลยาณมิตรอย่างยอดเยี่ยม ไม่มีกัลยาณมิตรอื่นยิ่งกว่า ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านการศึกษาทรงเป็นนักศึกษาที่ศึกษาทั้งทางโลก อาทิ ศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการ โดยอาศัยครูอาจารย์ ทรงศึกษาและปฏิบัติธรรมด้วยการแสวงหาโมกขธรรมด้วยพระองค์เอง ทรงเห็นแจ้งในปฏิจลสมุปบาทธรรม อริยสัจ ๔ และสามัญญลักษณ์หรือพระไตรลักษณ์ จนกระทั่งได้บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ด้วยความกตัญญูต่อเวทียเป็นเลิศจึงทรงประกาศหลักธรรมที่ได้ตรัสรู้เป็นปฐมเทศนา แก่ปัญจวัคคีย์ผู้บวชเป็นฤๅษีที่เคยรับใช้พระองค์ในครั้งบำเพ็ญโพธิสัตว์ ทรงเป็นบรมครูต้นแบบทรงสั่งสอนไตรสิกขา ให้แก่ภิกษุผู้เป็นบรรพชิต ทรงสอนอนุปพุทธิกถาให้แก่ภุคคหุสัถผู้ครองเรือน ทรงโปรดกษัตริย์และพระประยูรญาติด้วยสามัคคีธรรม ทรงให้สติแก่นางปฏาจาราและนางกสิกาโคตมีผู้ประสบกับความทุกข์ด้วยการพลัดพรากจากบุคคล ซึ่งเป็นที่รักภายหลังได้อุปสมบทเป็นภิกษุณีและได้บรรลุดธรรม ทรงมี

พระลัทธิคุณุตญาณสามารถแสดงธรรมได้อย่างเหมาะสมกับอุปนิสัยของสรรพสัตว์ทุกจำพวก ผู้อยู่ในข่ายคือพระญาณ ซึ่งเป็นบุคคลที่สมควรจะบรรลุดธรรมได้ เนื้อหาของพระธรรมที่ทรงแสดงมีประโยชน์ ไพเราะจับใจผู้ฟังทั้งในเมืองต้นท่ามกลางและในเวลาจบการแสดง ทำให้เวไนยสัตว์ โดยเฉพาะพุทธบริษัท คือ ภิกษุ (สามเณร) ภิกษุณี (สามเณรี) อุบาสก อุบาสิกา เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาและบรรลุดธรรมเป็นจำนวนมาก ต่อมาพุทธบริษัทได้เป็นกำลังสำคัญในการทำนุบำรุง ปกป้องคุ้มครอง และช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มีความมั่นคง ดำรงสืบมาจนถึงทุกวันนี้

สำหรับบทบาทกัลยาณมิตรของพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบัน พบว่า กัลยาณมิตรมีบทบาทและความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนไทย ดังเช่น ปฏิปทาของท่านพุทธทาสภิกขุหรือพระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม อินทปญโญ) พระโพธิญาณเถระ (ชา สุภทโท) พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูรชโยโต) ศาสตราจารย์ ลัญญา ธรรมศักดิ์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี และคุณแม่ ดร. สิริ กรินชัย จากการศึกษา การปฏิบัติธรรม การเผยแผ่ธรรมและจากทัศนะของนักวิชาการ ตลอดจนจนถึงความสัมพันธ์ของศิษยานุศิษย์ที่ใกล้ชิด ย่อมเป็นที่ปรากฏชัดเจนว่า บุคคลที่ยกมาแสดงไว้เป็นตัวอย่างทั้ง ๖ ท่านนี้ มีบทบาทสำคัญในความเป็นกัลยาณมิตร คือ เป็นผู้สอนที่ดี ปฏิบัติดีเด่น มีลักษณะการสอนเป็นพิเศษสอนใจได้ตรงใจ ทั้งเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ท่านมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อตนเอง โดยการศึกษาข้อวัตรหลักธรรมสำหรับเป็นเครื่องปฏิบัติในพระพุทธศาสนา และเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข ผักผ่อนบรมตน จนกระทั่งเป็นผู้มีสติลาจาว์ตรงดงาม มีความสำรวมอินทรีย์หรือมีความประพฤติเรียบร้อย มีความสมบูรณ์ด้วยความรู้คุณธรรม เป็นผู้มีนาถรณธรรม มีความสามารถ

ในการเผยแผ่ธรรมะ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสั่งสอนธรรมของพระพุทธเจ้า การสั่งสอนธรรมของพระสงฆ์พุทธสาวก และการสั่งสอนธรรมของอุบาสก อุบาสิกา นับได้ว่าเป็นการทำหน้าที่ของกัลยาณมิตร ดังที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ในสังคาลสูตร คือ เป็นครู อาจารย์ที่ดีของศิษย์ เป็นพ่อแม่ที่ดีของลูก เป็นมิตรแท้ของเพื่อน เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นเจ้านายที่ดีต่อลูกจ้าง เป็นลูกจ้างที่ดีต่อเจ้านาย เป็นคนดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ศาสนา ตลอดจนกระทั่งเป็นบุคคลสำคัญของโลก กัลยาณมิตรเป็นผู้บอก แนะนำ ให้คำสอน เป็นผู้ชี้ทางให้ผู้อื่นได้รับความสุข โดยห้ามปรามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี มีการดำเนินชีวิตตามไตรสิกขา มรรคมีองค์ ๘ กัลยาณมิตรเป็นเพียงผู้

มาบอกให้ศาสนิกชนมีธรรมะเป็นที่พึ่ง ส่วนการที่ศาสนิกชนจะได้ธรรมะเป็นที่พึ่งนั้น จะต้องชวนช่วยศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาเพื่อเข้าถึงธรรมด้วยตนเอง การพึ่งตนเองคือการเอาธรรมะไว้ในตน จึงจะมีธรรมเป็นที่พึ่ง การพึ่งธรรมคือการมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่ทุกขณะตามสติปัฏฐาน ๔ รู้สภาวะที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ไม่ยินดียินร้ายในทุกสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ยึดมั่นว่าเป็นเรา เป็นของเรา เพราะทุกสิ่งมีการเกิด ตั้งอยู่ การดับเป็นไปตามเหตุปัจจัย มีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา จนสามารถฝึกจิตให้ขมกิเลสและละกิเลสเป็นสมุจเฉทปหานได้ เข้าถึงความ เป็นอริยมบุคคล บรรลุพระอรหัตต์ หลุดพ้นจากวิภวสัญญาสาร เข้าถึงนิพพาน อันเป็นสันติสุข

(ต่อจากฉบับที่ ๗๑)

• วฟ.(พิเศษ) ดร.สุกิจ เข้มมุสิก
บัณฑิตวิทยาลัย มธส.

๖. การศึกษาในฐานะพัฒนามนุษย์หรือเครื่องมือพัฒนาชีวิต

การศึกษานั้นเป็นทั้งตัวการพัฒนา และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนา คือเป็นการพัฒนาบุคคลขึ้นไป โดยพัฒนาตัวคนทั้งคนหรือชีวิตทั้งชีวิต ตัวการพัฒนานั้น คือ การศึกษาเมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่างนี้แล้ว ก็จะเอาคุณสมบัติที่ตัวมีซึ่งเกิดจากการศึกษาไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การศึกษาก็เลยกลายเป็นเครื่องมือของการพัฒนา ฉะนั้น ที่บอกว่าการศึกษาเป็นทั้งการพัฒนาและเป็นทั้งเครื่องมือพัฒนา ก็เป็นไปโดยนัยนี้ เมื่อเรามีการศึกษาดีแล้วจะไปพัฒนาประเทศพัฒนาวัตถุ หรือพัฒนาอะไร ก็จะพัฒนาได้อย่างถูกต้อง โดยใช้การศึกษาที่ถูกต้องนี้เป็นเครื่องมือพัฒนา

การพัฒนามนุษย์หรือพัฒนาชีวิตนั้น จะเป็นไปได้ด้วยดีต้องอิงอาศัยความเชื่อความมั่นใจ และความรู้ความเข้าใจที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. ความเชื่อ ความมั่นใจในธรรมชาติของมนุษย์ว่าเป็นสัตว์ที่ฝึกฝนพัฒนาได้ และมีวิสัยแห่งการพัฒนาได้อย่างสูงสุด การพัฒนาคนนั้น มีลักษณะเด่นอย่างหนึ่งคือการดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์แต่ละคนออกมาพัฒนาให้งอกงามเต็มที่ และใช้ให้ได้ผลดีที่สุด อันนี้ก็เป็นเรื่องที่อยู่ในแนวคิดของการศึกษาปัจจุบัน

พระพุทธศาสนานั้นมีความเชื่อพื้นฐานว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ ในพุทธคุณมีข้อความบทหนึ่งว่า **ปริสทมมสารถิ** แปลว่า พระพุทธเจ้าเป็นสารถิฝึกนุรุษที่ฝึกได้ ท่านถือว่ามนุษย์เป็น **ทัมมะ** คือเป็นสัตว์ที่ฝึกได้ และคติในทางพุทธศาสนาถือว่าการฝึกฝนหรือการศึกษานี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะด้วยการฝึกหรือการศึกษานี้ มนุษย์จะกลายเป็นสัตว์ที่ประเสริฐดังพุทธพจน์ว่า ในบรรดามนุษย์ทั้งหลาย มนุษย์ที่ฝึกแล้ว ประเสริฐสุด (ทนฺโต เสฏฺฐฺ มนุสฺเสสุ) ยิ่งกว่านั้นยังบอกว่า มนุษย์ที่มีการศึกษาฝึกฝนพัฒนาดีแล้ว เป็น “ภาวัตตตะ” เป็นผู้ที่ไม่แพ้แต่เทวดา พระอินทร์ พระพรหม ก็เคารพบูชา คือเราถือว่า มนุษย์หรือสัตว์ที่มีการศึกษาฝึกดีแล้ว ประเสริฐแม้ยิ่งกว่าเทวดาและพระพรหม ฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงให้ความสำคัญแก่มนุษย์มาก และคตินี้ก็เข้ากับหลักศักยภาพที่ว่า เราจะต้องดึงเอาศักยภาพของคนออกมาพัฒนาให้เต็มที่จนถึงขั้นสูงสุด ซึ่งการจะพัฒนาศักยภาพได้ก็ต้องมีความเชื่อหรือยอมรับว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ พูดอีกนัยหนึ่ง ความเชื่อในศักยภาพของมนุษย์ กับความเชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์ ที่ฝึกได้นั้นเป็นหลักการอันเดียวกันนั่นเอง

๒. การทำให้บุคคลแต่ละคนรู้จักตัวเอง และเสริมความพร้อมความสามารถ ในการที่จะตอบรับต่อสิ่งภายนอกข้อนี้ก็สำคัญ ก่อนที่จะก้าวไปในการพัฒนาดนเอง บุคคลนั้นก็ควรรู้จักตัวของเขาเองตามเป็นจริงว่า มีรากฐานเป็นอย่างไร มีพื้นฐานแค่ไหน ตนมีความถนัดมีศักยภาพใน

ด้านไหน ควรจะลดเสริม ชัดเกลาหรือฝึกปรือเป็นพิเศษใน
ด้านใดบ้าง

ความรู้จักตนเองนี้จะทำให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง แต่จะต้องเข้าใจว่า ความมั่นใจในตนเองนี้ ไม่ใช่ความหลงตนเองว่าเก่งแล้ว เลอเลิศแล้ว หรือว่าเหนือกว่าใครๆ แต่เป็นความมั่นใจว่าจะต้องทำอะไรอย่างไร ในการที่จะฝึกฝนพัฒนา

บทสรุป

การศึกษาความรู้สากลหรือความรู้ร่วมของประชาชาติ สำหรับการดำรงอยู่ในประเทศนั้นๆ ในยุคนั้นๆ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษาให้โดยทั่วถึงทั้งในระบบปิด ระบบเปิด ระบบทางไกล ระบบทางไกล ฯลฯ

ส่วนการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทางนั้น รัฐควรปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของสภาอาชีพของแต่ละอาชีพ ทำหน้าที่ให้การศึกษาก่อนุชน ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพนั้นๆ เอง เพราะสภาอาชีพแต่ละอาชีพนั้นย่อมเชี่ยวชาญในเทคนิค และรู้ความต้องการของวงการได้ดี ว่าต้องการสร้างคนรุ่นใหม่เข้ามาอย่างไร และเพียงใด จึงสามารถผลิตคนได้อย่างตรงคุณภาพและปริมาณ หากรัฐไปติงการหน้าที่นี้มาทำเอง จะ

เกิดปัญหาเรื่องคุณภาพและปริมาณของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่พอดีกับความต้องการแท้จริง ซึ่งส่วนเกินพอดีหรือขาดพอดีไปนั้น เป็นส่วนที่ให้ผลเสียทั้งหมดได้และมองเห็นไม่ได้เสมอ

ดังนั้นรัฐควรมอบหน้าที่การศึกษาวชิชาชีพของแต่ละอาชีพให้แก่สภาอาชีพนั้นๆ เป็นผู้จัด เช่น แพทยสภา มีหน้าที่จัดการศึกษาและผลิตแพทย์รุ่นใหม่ตามคุณภาพและปริมาณที่วงการต้องการ สภาการเกษตรมีหน้าที่ผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ตามคุณภาพ และปริมาณที่วงการต้องการ ฯลฯ

นอกจากนั้นการค้นคว้าวิจัยเป็นงานหลักอีกประการหนึ่งที่พระพุทธรองค์ทรงแนะนำให้ทำโดยสม่ำเสมอ ในสัมโฆณงคอันเป็นองค์แห่งการตรัสรู้นั้น จะต้องผ่านการวิจัยเนิ่นนานๆ จึงจะบรรลุธรรมสูงสุดได้และในทางโลกก็อีกเช่นกัน การวิจัยค้นคว้า ทดลอง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์และพัฒนา ผู้ที่ควรรับผิดชอบหน้าที่นี้ก็แบ่งกันไปตามความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น สภาอาชีพก็วิจัยและพัฒนาในส่วนของแต่ละเทคโนโลยีในอาชีพนั้นๆ รัฐบาลก็วิจัยและพัฒนาาระบบเมือง ทหารก็วิจัยและพัฒนาาระบบการป้องกันราชอาณาจักร พระเจ้าจักรพรรดิก็วิจัยและพัฒนาความสงบสุขของประชาราษฎร์และความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นอาทิ

จบบริบูรณ์

• ดร.บุญร่วม กำเมืองแสน

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารองค์กรภาครัฐ)
มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

บทคัดย่อ

การศึกษาวจัยเรื่อง การศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธมณฑล นครปฐม มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๒) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม และ ๓) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มสายงาน ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้สถิติทดสอบคือ สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการศึกษาวจัยพบว่า :

๑. การศึกษาธรรมาภิบาล กับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม

๒. ผลการเปรียบเทียบศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มสายงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง, ข้อเสนอแนะควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตาม พ.ร.บ. กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัดและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้มีวิสัยทัศน์มากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

This research seeks to study education of good governance with administration in Mahamakut Buddhist University, Buddhamonthon, Nakhonpathom. The objective of this independent study was to

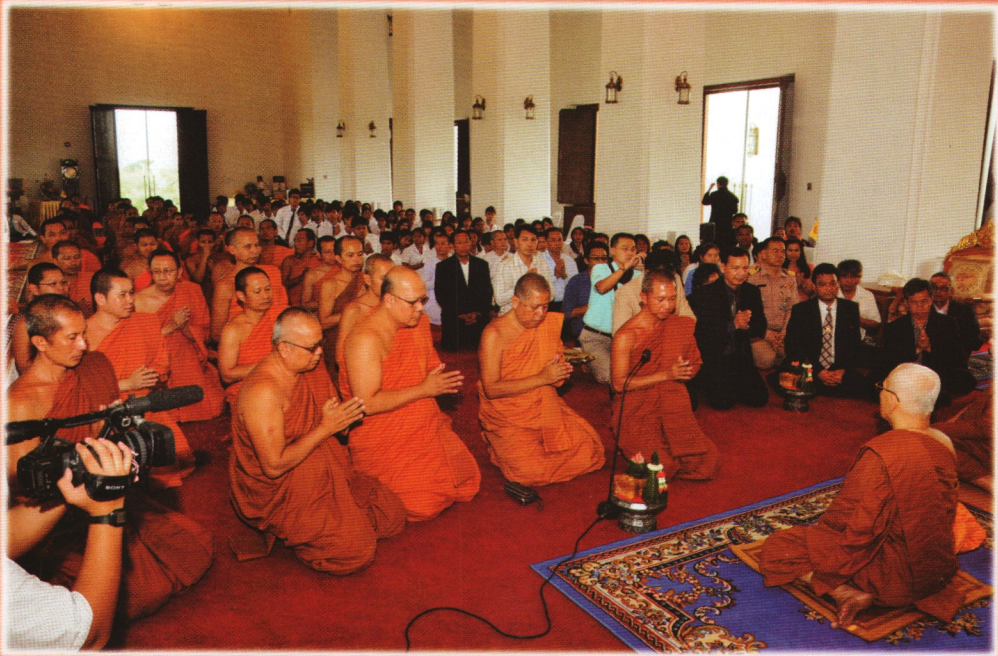
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ๒๐-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับศูนย์บริการวิชาการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “โครงการพัฒนาระบบข้อมูลระบบบริการการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕” โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา (พระมหาวิทยา ปริบุญณสีโล) ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน พระธรรมธัชมนูนี้ ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีเปิดสัมมนาเชิงปฏิบัติ ฯ ครั้งนี้อย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ ๒๐-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ อาคารสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ และมีทุกวิทยาเขตเข้าร่วมการพัฒนาระบบข้อมูลระบบบริการการศึกษา

ถวายสักการะอธิการบดี ในเทศกาลเข้าพรรษา

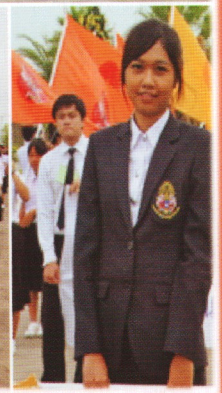
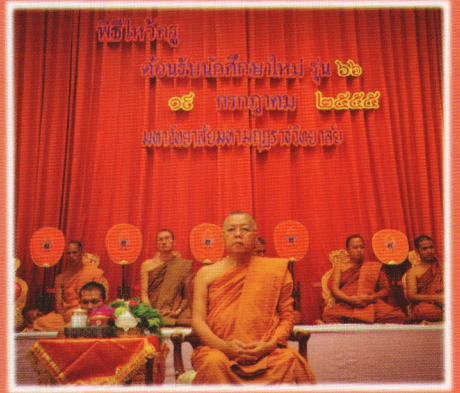
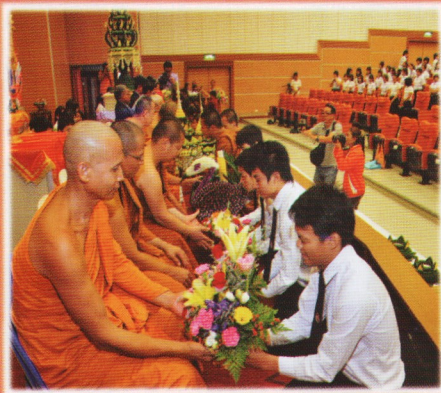
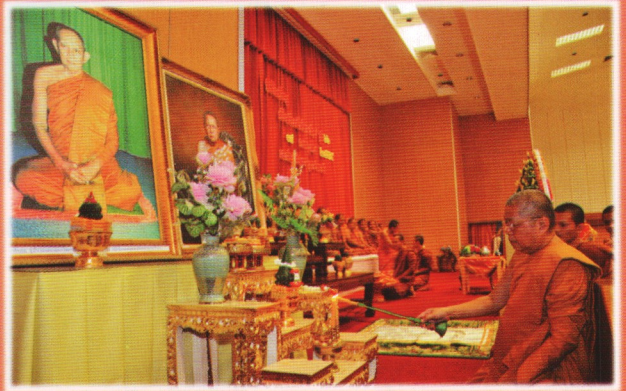
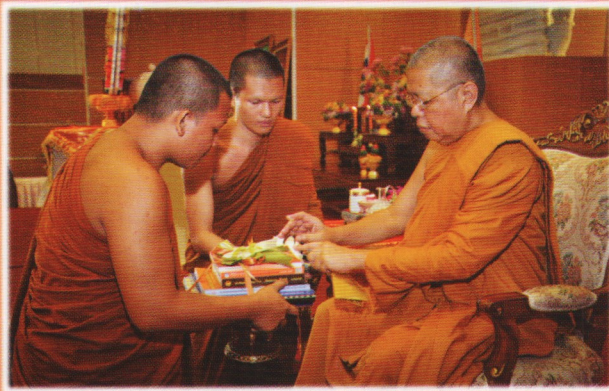
คณะผู้บริหาร คณบดี/คณาจารย์ฝ่ายบรรชิตและคฤหัสถ์ตามลำดับ /พระนักศึกษา / สมาคมศิษย์เก่า / บุคลากรเจ้าหน้าที่ / นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถวายสักการะ (พระธรรมธัชมนี) รักษาการในตำแหน่งอธิการบดีในเทศกาลเข้าพรรษา ๒๕๕๕ ถือเป็นประเพณีปฏิบัติและรับฟังโอวาทเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ณ อาคารธรรมสถาน

พิธีไหว้ครู

พระมหาวิฑูรยา ปริบูรณ์ณสีโล รักษาการรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีไหว้ครู และต้อนรับนักศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

educate analysis general condition about information and individual factor of personnel at Mahamakut Buddhist University, Buddhamonthon District, Nakhonphathom. To educate opinion level of personnel which affect to administration that follow good governance of the executive at Mahamakut Buddhist University, Buddhamonthon District, Nakhonphathom in the following; the rule of law, moral, worthiness, liability, transparency and the participation, and to compare the idea of personnel for administration in good governance at Mahamakut Buddhist University, Buddhamonthon District, Nakhonphathom by follow as gender, age, education and work line. The survey was conducted in personnel of Mahamakut Buddhist University 2012 where 175 copies of the questionnaire survey were completed by lecturer and ofcer which is regular personnel without administrative position. The tools in questionnaire were set accordingly to rating scale and open-ended questions, analysis the information by used mean, standard deviation and content analysis which used t-test and F-test.

The results of this study show that

1. Study of good governance with administration in Mahamakut Buddhist University by overview found that the university used good governance with administration at a moderate level but when follow from considerable to meager in each side as the rule of law, moral, worthiness, liability, transparency and the participation.
2. The compare results of good governance with administration in Mahamakut Buddhist University were not significantly different on gender, age, education and work line and had significantly by statistically in .05 level that not conformable in hypothesis.
3. The personnel lack of knowledge and not understanding to real good governance. The university should encourage the personnel to follow

as rules, publish and command of enactment. Also capacity building of personnel to get more vision.

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาของไทย เป็นไปอย่างรวดเร็วด้วยอิทธิพลของปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ส่งผลให้การบริหารงานในส่วนต่างๆ มีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะระบบราชการที่ขาดการตรวจสอบอย่างทั่วถึงที่มีการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ มีการซื้อขายตำแหน่งบ้าง ขาดความยุติธรรมในการคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมเข้ารับราชการบ้าง ส่งผลให้ประเทศชาติประสบปัญหาในการพัฒนา

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒” เพื่อประกาศให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาครัฐให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็ว ซึ่งมีหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการ ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ได้รับการตอบสนองความต้องการรัฐบาลจึงได้ประกาศใช้ “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๔๖” เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษา ที่อยู่ในกำกับของรัฐ เป็นอีกหนึ่งองค์กรในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดยจัดการศึกษาให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป ซึ่งผู้บริหารนั้น จะต้อง มีพันธกิจในการสร้างองค์กรให้เข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เห็นผลเชิงประจักษ์นิยม สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงต้องบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความปรารถนาที่จะให้มีการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบธรรมาภิบาล ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บนหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเอง ต่อผู้บริหารองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนพัฒนาและการนำธรรมาภิบาลสู่การบริหาร เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการบริหารงานของส่วนงานต่างๆของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีส่วนร่วม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๒.๒ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม

๒.๓ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มสายงาน

๓. สมมติฐานของการวิจัย

๓.๑ บุคลากรที่มีปัจจัยภูมิหลัง (เพศ) ต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านต่างๆ ทั้ง ๖ ด้าน แตกต่างกัน

๓.๒ บุคลากรที่มีปัจจัยภูมิหลัง (อายุ) ต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านต่างๆ ทั้ง ๖ ด้าน แตกต่างกัน

๓.๓ บุคลากรที่มีปัจจัยภูมิหลัง (ระดับการศึกษา) ต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านต่างๆ ทั้ง ๖ ด้าน แตกต่างกัน

๓.๔ บุคลากรที่มีปัจจัยภูมิหลัง(กลุ่มสายงาน) ต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านต่างๆ ทั้ง ๖ ด้าน แตกต่างกัน

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการส่งเสริมธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๔.๒ เพื่อได้ทราบถึงอิทธิพลทั้งขนาดและทิศทางของปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ให้สามารถนำผลการวิจัยและข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถวางแผนและกำหนดนโยบายได้สอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยมีกรอบการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ศึกษารรรมากีบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของหลักธรรมากีบาล ๖ ประการ ได้แก่

- ๑) หลักนิติธรรม
- ๒) หลักคุณธรรม
- ๓) หลักความโปร่งใส
- ๔) หลักความมีส่วนร่วม
- ๕) หลักความรับผิดชอบ
- ๖) หลักความคุ้มค่า

๕.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๑๗๕ รูป/คน ผู้วิจัยกำหนดให้ประชากรทั้งหมดใช้ในการศึกษาวิจัย

๕.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เลขที่ ๒๔๔ หมู่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ ๗๓๑๗๐

๕.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาความคิดเห็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เลขที่ ๒๔๔ หมู่ ๑ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ ๗๓๑๗๐ ตั้งแต่วันที่ ๑-๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

๖. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะการวิจัย ที่ผู้วิจัยนิยามไว้ให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ดังนี้

การบริหาร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่อาศัยศาสตร์และศิลป์เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จขององค์โดยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

หลักธรรมากีบาล หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบการบริหารงานให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกันที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในองค์กร

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัย

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตรวจสอบได้ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเป็นไปขององค์กร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมการตัดสินใจ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและมีจิตสำนึกที่ติดตามต่อหน้าที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม อย่างคุ้มค่า

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับอุดม เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๐

บุคลากร หมายถึง บุคคลที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งสายงานด้านการศึกษาและสายงานด้านการสนับสนุน ประกอบไปด้วย บรรพชิต แม่ชี คฤหัสถ์ ชายหญิง ที่ไม่มีตำแหน่งทางการบริหาร

เพศ หมายถึง ลักษณะรูปแบบทางกายภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งแบ่งได้ ๒ อย่าง คือ

๑. เพศชาย
๒. เพศหญิง

อายุ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่แบ่งออกถึงช่วงวัย จำแนกเป็น ๔ ช่วงวัย ดังนี้

๑. ต่ำกว่า ๓๐ ปี
๒. ระหว่าง ๓๐ - ๔๕ ปี
๓. ระหว่าง ๔๕-๖๐ ปี

๔. มากกว่า ๖๐ ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษา

ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี
๒. ปริญญาตรี
๓. ปริญญาโท
๔. ปริญญาเอก

กลุ่มสายงาน หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มสายงานด้านศึกษา(T)
๒. กลุ่มสายงานด้านสนับสนุน(S)

๗. วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ ทฤษฎีการบริหาร

ความหมายของการบริหาร นักบริหารและนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของการบริหารไว้ ดังต่อไปนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลร่วมกันกำหนดขึ้น โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรชนิดต่างๆ อย่างเหมาะสม

สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีประสิทธิภาพ

พนัส หันนาคินทร์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ จัดดำเนินงานของหน่วยงานนั้นให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

ประพันธ์ สุริหาร ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารเป็นกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำกิจการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

บุญช่วย ศิริเกษ ให้ความหมายว่า การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้

บริหารจะต้องใช้ทั้งอำนาจหน้าที่ ภาวะผู้นำ ทักษะทางการบริหาร และความรู้ทางการบริหารด้วย

วิโรจน์ สารรัตนะ ให้ความหมายว่า “การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือการวางแผน (Planning) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)”

นิพนธ์ กินาวงศ์ ให้ความหมายว่า “การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน ในการร่วมมือทำงานนั้น จะต้องมิบุคคลที่เป็นหัวหน้าหรือเรียกว่าผู้บริหารและจะต้องจัดในรูปแบบขององค์การ”

สรุปได้ว่าการบริหารหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์มาประกอบในการบริหารเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

๗.๒ แนวคิดธรรมาภิบาล

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้นำหลักการต่างๆ ของธรรมาภิบาลไปบรรจุไว้ในมาตรา ๓/๑ ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ “การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจาก

องค์กรภายนอก เป็นต้น” **หลักการธรรมาภิบาล** หลักธรรมาภิบาลตามที่ UNESCAP กำหนด มีหลักการอยู่ ๘ ประการ คือ

๑) **การมีส่วนร่วม (Participatory)** การมีส่วนร่วมของสมาชิก คือการตัดสินใจที่สำคัญในสังคม และเป็นการสร้างควมสามัคคีให้เกิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านทางหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

๒) **การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of Law)** ธรรมาภิบาลต้องการการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับประชาชน ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

๓) **ความโปร่งใส (Transparency)** ความโปร่งใสเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อมวลชนจะเข้ามาสืบบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารให้สังคมได้รับทราบ

๔) **ความรับผิดชอบ (Responsiveness)** ความรับผิดชอบต่อเป็นการพยายาม ให้ทุกฝ่ายได้ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน ถ้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ

๕) **ความสอดคล้อง (Consensus Oriented)** ความสอดคล้องต้องกันเป็นการ กำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมากโดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกัน และความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของคนในสังคม มาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อลดปัญหาข้อขัดแย้งในสังคม การจะพัฒนาสังคมได้นั้นต้องทราบความต้องการที่สอดคล้องต้องกันของสังคมนั้นๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ก่อน

๖) **ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness)** ความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่พึงได้รับจากรัฐบาล ทั้งการบริการด้านสวัสดิการตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่นๆ

๗) **การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness)** เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ โดยการผลิตและจำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับ

การลงทุนหรือการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีกระบวนการ พัฒนาเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๘) **การมีเหตุผล (Accountability)** การมีเหตุผลเป็นความต้องการในทุกสังคม ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ด้วยความสมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถทำได้โดยปราศจากการปฏิบัติตามกฎหมายและความโปร่งใส

๘. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ทำการศึกษาระบบธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในครั้งนี้ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์กรต่างๆ อยู่บ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

สุภัทรมาศ จรรย์เวชชวัฒนา (พ.ศ.๒๕๔๗) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารประกอบกับวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารของเทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษาพบว่า

ในการบริหารการจัดการของเทศบาลตำบลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลบ้านฉางได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่างๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พบว่ายังประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ

ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติ และได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง ดังนั้นจึงเสนอให้ผู้บริหารของเทศบาลเร่งปรับโครงสร้างและระบบงานต่างๆ ให้สอดคล้องกับการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านนิติธรรมที่ว่า การตรวจกฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช้อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล และนำกฎระเบียบการบริหารงานของเทศบาลมาบังคับใช้เป็นมาตรฐาน เพื่อเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

บวร จุลลา (พ.ศ.๒๕๔๘) ได้ทำการวิจัย การนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีการนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นแล้ว พบว่า

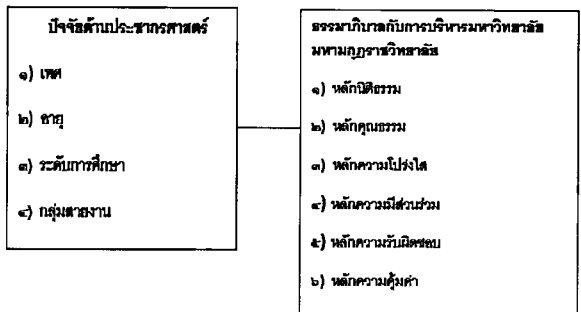
- ๑) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีการนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
- ๒) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีการนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
- ๓) ข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ต่างกัน มีการนำหลัก การการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๙. สรุปกรอบแนวคิด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอกุฑมณฑล จังหวัดนครปฐม บนหลักการพื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยใช้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มสายงาน เป็นตัวแปรต้น กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

๑๐. สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอกุฑมณฑล จังหวัดนครปฐม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

๑) การศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอกุฑมณฑล จังหวัดนครปฐม

บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล กับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติที่มีค่าจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม

๒. ผลการเปรียบเทียบการศึกษาดรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอกุฑมณฑล จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และกลุ่มสายงาน

บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและกลุ่มสายงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาในการศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๑. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

๒. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บางส่วนยังมีอคติต่อการทำงานที่ยึดพวกพ้องเป็นหลัก

๓. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บางส่วนขาดความจริงจังในการทำงาน ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้สังคมรับรู้

๔. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นและขาดวิสัยทัศน์ในการทำงาน

๕. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บางส่วนไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ขาดความรับผิดชอบ

๖. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บางส่วน คุณวุฒิไม่ตรงกับสายงานที่ทำ ขาดความชำนาญงาน

๔. ข้อเสนอแนะการศึกษาธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

๑. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

๒. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรปฏิบัติตาม พ.ร.บ.มหาวิทยาลัย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

๓. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรในทุกๆด้านอย่างจริงจัง

๔. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการ ที่จัดขึ้นตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้มากกว่านี้

๕. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรปฏิบัติตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยทั้ง ๔ ด้าน

๖. บุคลากรในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรให้ความสำคัญกับสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒” ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง (๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒), ฉบับกฤษฎีกา

“พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก (๙ ตุลาคม ๒๕๔๖), ฉบับกฤษฎีกา.

“พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๔ ตุลาคม ๒๕๔๕, ฉบับกฤษฎีกา.

กรมพล ท่องธรรมชาติ. การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (กรุงเทพมหานคร : อาทิตย โพรดักส์ กรุ๊ป, ๒๕๔๖.

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. ธรรมาภิบาล การบริหาร การปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : น้ำฝน, ๒๕๔๕.

ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์. สรุปสาระสำคัญพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. เลย : สถาบันราชภัฏเลย, ๒๕๔๗.

ท้องถิ่นจังหวัดเลย, สำนักงาน. ข้อมูลบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย. เลย : ปมท. , ๒๕๕๑.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. รายงานผลการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพมหานคร : มปท., ๒๕๔๕.

นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๓.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. ธรรมาภิบาล การบริหาร การปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : วีระการพิมพ์, ๒๕๔๕.

บุษง ชัยเจริญวัฒน์. รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔.

พัฒนาข้าราชการพลเรือน, สถาบัน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน : การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ชุดวิชาที่ ๕ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพมหานคร : อาทิตย์ โพรดักส์กรุ๊ป, ๒๕๔๖.

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. รัฐประศาสนศาสตร์ : แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : ธรรมมลการพิมพ์, ๒๕๔๙.

อรพินท์ สพิโชคชัย. “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี : แนวคิดและประสบการณ์ในภาคราชการไทย”. การประชุมทางวิชาการรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๕ การเมืองการบริหารของไทยในยุคโลกาภิวัตน์. ระหว่าง วันที่ ๑-๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗, ๒๕๔๗.

อุดม มุ่งเกษม. Governance กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสแควร์, ๒๕๔๕.

๒. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

นพพล สุรณรงค์รินทร์. การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๗.

เบญจวรรณ วันดีศรี. “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖.

บวร จุลลา. “การนำหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต ๒”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๘.

ปราการ บุตรโยชน์โท. “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเลย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.

รพีล แสงผ่อง. “กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๔๗.

สุภัทรมาศ จริยเวชชวัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

สุเทพ คุณกิตติ. “หลักธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๘.

อัลมึมานะ

ปมเชื่องเรื่องคับโลก
 สัตว์มนุษย์สร้างตำนาน
 ปมเชื่องทำอกอาจ
 อะอะอ้างศักดิ์ศรี
 ปมเชื่องแผ่กิ่งก้าน
 ไร้ยางวางท่าเก๊ก
 หมูหมากาไก่สลึงเฟื่อง
 แยกชายถั่วมันมัน
 ปมเชื่องคืออุปาทาน
 ไล่เดือนนอนอยู่รู
 ปมเชื่องเรื่องอวิชชา
 โพรฟ้าประชาชี
 ไ้อ้พระศาสดาประชาชน
 สอนมนุษย์รู้เท่าทัน
 ไ้อ้พระศาสดาเจ้าข้าเอย
 แผ่นดินธรรมแผ่นดินไทย
 โอม ดิน น้ำ ลม ไฟ
 คนชี้คนจนมปฐมพิน

เล่นโคลกเดรัจฉาน
 ลีบสานตอกอกาลี
 ปมอุบาทว์กินเนื้อที่
 ตีหัวหมาดำแม่แจ็ก
 เข้าระรานรักแกเด็ก
 ยกหัวหูชูหางชัน
 อดปมเชื่องนำขบขัน
 โกงคอกันแข่งไก่คู
 ตัวฟุ้งช่าน่าอดสู
 ยิงชูทางอ้างฤทธิ์
 เล่นกิ้งก่าที่เปลี่ยนสี
 ถูกบดบี้ทุกคืนวัน
 พระยอดคนเลิศสวรค์
 เข้าควบคุมปมจัฏโร
 รำเฉลยธรรมวินิจฉัย
 โยปมเชื่องครอบแผ่นดิน
 ลูกหลานไทยน้ำตาริน
 อัลมึมานะปัจฉยตา ฯ

ขุน ร้ายอง

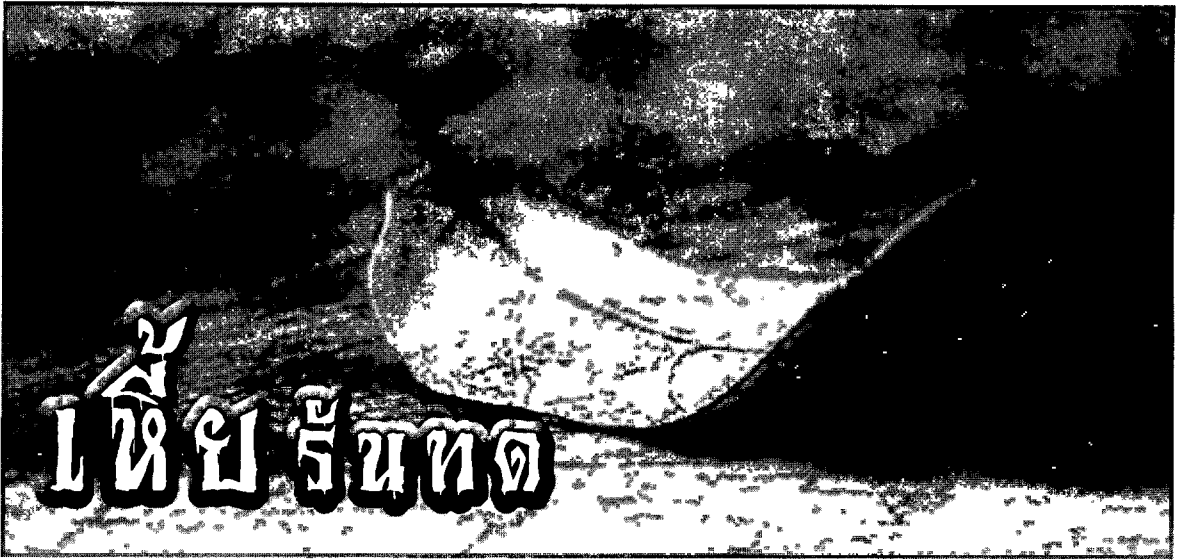

ปัญญา - วิชา แห่งปลัดขันธ์

ทำไมมึงทำชั่ว
 หอกแดงเสียบแทงอก
 ทำไมมึงหน้าด้าน
 หยาบโลนโลดเดลิง
 ทำไมมึงเหี้ยมโหด
 เห็นคนเขาทำดี
 ทำไมมึงโก่งกิน
 ดีชั่วหรือเนาเหม็น
 ทำไมมึงร้อนร่า
 โทษนั้นนี่ผีผสม
 ทำไมมึงทำชั่ว
 เหตุผลหรือคุณค่า
 ขอตอบกูทำชั่ว
 หอกแดงเสียบแทงอก
 หน้าด้านลั่นดานเก่า
 ไม่ฟังมึงร้องทัก
 อ้อ...กูคนเหี้ยมโหด
 ปลิ้นฆ่ามาโลดโผน
 กูโก่งเพราะมึงโก่ง
 อย่าเสแสร้งแกล้งเล่นลั่น
 กูเร่าร้อนนอนผวา
 ผลักตกหมกอาจม
 จำใจต้องทำชั่ว
 สวรรค์เอ๋ยโปรดรับรู้

ไม่เกรงกลัวตกรก
 ต้องหมกไหม้ในกองเพลิง
 เพราะสันดานหลายชั้นเชิง
 เหมือนลิงค่างบางชะนี
 ไม่กลัวโทษอเวจี
 ทุบทำลายตายทั้งเป็น
 ไม่สุดสิ้นทุกคนเห็น
 ไม่รับรู้ทวนลม
 ดั่งไฟเผาทุกขั้ระทม
 ไม่รู้ธรรมไม่น้ำพา
 ใจมืดมัวไร้ปัญญา
 ไม่เรียนรู้หูไม่ฟังฯ
 ไม่เกรงกลัวตกรก นรก
 ไม่รู้สึกยังคึกคัก
 กูโง่งเขลาเพราะนอนปลัดขันธ์
 เพราะทุตติงจึงหยาบโลน
 เพราะโคตรกูเป็นโคตรโจร
 คือวิชากูหากิน
 มันเกี่ยวโยงไม่สุดสิ้น
 ไม่รับรู้ทวนลม
 เพราะผีทำมันซี้ซั่ม
 ไม่อาทรสอนธรรมกู
 เพราะรอบตัวล้วนหมาหมู่
 กูทำชั่วเพราะว่าทำกินเมือง ฯ

ขุน ร้ายอง

เข็ย รันทด

อย่าระแวงแคลงกูดูเพียงทาง
เสยส่ายหงายคว่ำทำซัดเคือง

มีงกระทิงลึงค่างมันหยั่งรู้
สัตว์เอ่ยสัตว์วัดกันที่คราบโคล

เลือลึงทกระทิงแรวดแมตร่องก้องแนวป่า
พันต่อพันเนื้อต่อเนื้อลืนต่อลืน

อย่าระแวงแคลงกูดูที่ซู่ทาง
จะรักชอบซังใครกูไม่รู้

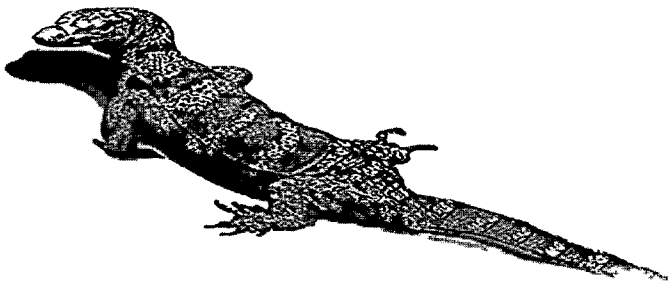
จะซัดแย่งยังย้ายถ่ายอำนาจ
เมื่อน้ำลตตอหุดถูกซุดตอ

มหาชนคนยากที่แสนเข็ญ
ที่พึ่งพาอาศัยแนวใกล้เคียง

โคกเอยโคกสลด..
สภาป่าสภามืองซุ่นเคืองกัน

อารมณ์ค่างเหลือกตามาหาเรื่อง
ขวิดดินฟุ้งกระเดื่องทั่วเมืองไทย
เหยยอย่างกูดูทางกระดิกได้
หรือเขาใหญ่จุมุกโตไซว์ชนดิน
กระโชกแรงแข่งทำไม้จบลัน
กระเทือนศีลกระเทือนซางเหยยอย่างกูดู
อย่าแอบอ้างอิงข้าน่าอดสู
กุนอนรูกลับมัล้วงบ่วงรัดคอ
อย่าซี้ซลาดทำเขลานะเจ้าพ่อ
ลึงเหลือหลอรอเจ้าแม่เพียงแง่เดียว
มองไม่เห็นฝิ่งฝาคนหาเลี้ยง
กลับหาเสียงทำเสียงเหมือนเจียงคัน
อกเหยยรันทดแล้วพ้อท่าน
ใกล้ถึงวันกระทิงแดงแล้งแนวไพร ฯ

ซุ่น ร้ายอง

>> ไปคำชะโนด

• สก.ดร.จ่านอง คັນธิก
กณมณุษยศาสตร์

คำชะโนด คือ สถานที่แห่งหนึ่ง มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐ ไร่ เป็นป่ามีต้นชะโนดอันเป็นต้นไม้เฉพาะอยู่เป็นสวนมาก ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ด้านหลังมีวัดสิริสุทโธตั้งอยู่ มีความเชื่อกันว่า เป็นวังพญานาคบ้าง เป็นประตูที่จะไปสู่เมืองบาดาลบ้าง

ผมได้ยินและได้อ่านเรื่องคำชะโนดมาเกือบ ๒๐ ปีแล้ว พอ ๆ กับเรื่องบั้งไฟพญานาค ที่จังหวัดหนองคาย เฉพาะที่หนองคายได้เคยเดินทางไป ๓ ครั้งแล้ว ๒ ครั้งได้พันไปฝั่งประเทศลาว แต่ไม่เคยไปเทศกาลออกพรรษาสักครั้งเดียว จึงไม่เคยเห็นบั้งไฟพญานาคตรง ๆ เพียงแต่อ่านหนังสือและดูข่าวจากสื่อทีวี

อยากไปคำชะโนด เป็นความอยากอยู่ในใจ บางครั้งปรารถนามากับเพื่อน ๆ ที่มีพื้นเพอยู่ทางอุดร-ขอนแก่น ในใจเพื่อว่าเขาจะอาสาเป็นไกด์นำเที่ยวสักครั้ง แต่ไม่เป็นผล จนต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ เทศกาลเข้าพรรษา ที่ทำงานปิด จึงตัดสินใจว่า ควรไปแล้วละ ไมเช่นนั้นมันมีแต่จะเรื่อยไป ตอนบ่ายจึงชักชวนลูกชายคู่ชีพ (ด.ช.ทัฬหเมน คันธิก) ว่าไปเที่ยวอุดรฯ กับพ่อไหม พ่อเขารับคำก็ได้ถูกเป็นเพื่อน ขึ้นแท็กซี่จากบ้านไปสถานีรถไฟบางเขน บอกชื่อตัวว่า จะไปอุดรฯ มีรถอะไรบ้าง คนขายถามว่าจะไปรถเสียต่างค์หรือฟรี ฟังแล้วชื่นใจว่า บ้านเมืองเรามีสวัสดิการให้เลือกพอสมควร ผู้เขียนก็กลัวว่า รถจะแน่น และต้องการนั่งที่พอสบายหน่อย จึงบอกเอารถเสียต่างค์ เป็นขบวนรถที่ ๖๙ กรุงเทพฯ หนองคาย พอขึ้นไปนั่งแล้วนึกในใจว่า รถเสียต่างค์

กับฟรีไม่ค่อยต่างกันเท่าไร รถเสียเวลาเกือบ ๓ ชั่วโมง รุ่งสว่างที่บ้านไผ่ โทรศัพทให้แม่ยายให้มาขึ้นรถที่สถานีรถไฟน้ำพอง เพื่อไปเป็นไกด์ประกอบหรือเป็นล่ามที่อุดรฯ พอถึงอุดรฯถามไถ่จากพวกรถสกายแลบหรือสามล้อเครื่องรับจ้าง เขาบอกว่าจะพาไปขึ้นรถที่ตลาดรสนา ค่ารถสามล้อเครื่องคนละ ๓๐ บาท (ว่าที่จริงน่าจะถูกกว่านี้) แต่ยอมเสียเพื่อความรวดเร็ว พอขึ้นรถ แม่ยายจึงเป็นล่ามให้จึงได้ความว่า คนขับสกายแลบต่อต่อรถเช่าให้ไป-กลับ ๗๐๐ บาท ครั้งแรกเขาบอกจะรับพาไปด้วยสกายแลบเอง เราไม่ไว้ใจว่า ไกลขนาดนั้น อาจช้ำหรือเกิดเอ็กซีเด็นซ์กลางทางจะลำบาก จึงปฏิเสธ ขอรถปิคอัพอย่างเดียว พอได้รถแล้วการเดินทางก็เสร็จขั้นตอนไป และที่ต้องใช้รถปิคอัพก็คิดถูก เพราะเพียงระยะทางจากอุดรฯ ไปบ้านดุงตามป้ายใหญ่ก็ ๗๐ กิโลเมตรแล้วยังที่คิดเคี้ยวที่ผู้เขียนจำไม่ค่อยได้อีก และจาก อ.บ้านดุงไปคำชะโนดคิดว่า น่าจะ ๔๐ กิโลเมตร

รายละเอียดทางประวัติศาสตร์ของคำชะโนด ผู้เขียน จะไม่นำมาเล่า เชื่อเหลือเกินว่า ท่านผู้อ่านคงผ่านสายตา บ้างแล้ว เพราะเป็นเรื่องแพร่หลายมาก ๆ ไม่ว่าจะตำนาน เรื่องเจ้าพ่อพญาศรีสุทโธนาคนและเจ้าพ่อพญาสุวรรณนาคน ลึบกันเนื่องจากความระแวงเรื่องแบ่งอาหารกิน และเรื่อง ที่ปรากฏในปัจจุบัน คือ ผีจ้างหนังเร่ไปฉายที่ป่าคำชะโนด เรื่องเหล่านี้มีพิมพ์หลายสำนักพิมพ์และหาศึกษาได้ทาง อินเทอร์เน็ต

เมื่อเราเดินทางใกล้คำชะโนด ก็มีรถตู้และรถส่วนบุคคล บางทีก็รถบัสสวนออกมาหลายคัน แสดงว่า มีนักท่องเที่ยวชมมากจริง พอเข้าถึงบริเวณวัดสิริสุทโธ มีรถจอดอยู่ ประมาณ ๑๐๐ คัน บริเวณวัดยังปรับพื้นที่ไม่เรียบร้อย ฝน ตกก็เลอะไป พวกเรา ๓ คน ซื้อดอกไม้ ธูป เทียน แล้วเดิน ไปถอดรองเท้าตรงทางเข้า ทำเป็นรูปเศียรพญานาค ๒ ตัว สวยงาม ทางเดินเข้าไปยกเส้าและพื้นสูงขึ้นเทียบเคียงดูกับ รูปถ่ายเก่าๆ เตี้ยติดพื้น แต่เตี้ยวนี้ยกสูงขึ้น เดินไปประมาณ ๓๐๐ เมตรก็ถึงบริเวณศาล พวกเราได้จุดธูปเทียนบูชา ถือว่าได้มาเยี่ยมเยียนถึงที่แล้ว จึงกราบแสดงความเคารพผู้ เป็นเจ้าถิ่นเจ้าที่ จะเป็นเทวดาหรือนาคอย่างไรก็ตามคติ ในพุทธศาสนาว่า ให้มีเจตนาดีเมตตาต่อกัน ยอมนำความ สุขมาให้ มีคนเอามือลูบช่องเสียงดังและเอาแป้งไปทาที่ต้น ชะโนดดูหาเลขเด็ด ต้นไม้ขาวไปหลายต้น ก็ให้เป็นความคิด เชื้อถือไป

มาคิดแล้วเราเดินทางมาเกือบ ๗๐๐ กิโลเมตร หากมีใครถามว่า เห็นนาคหรือเปล่า ไม่เห็น แต่บอกว่า สิ่ง ที่ ผู้เขียนรู้สึกมหัศจรรย์ คือ ต้นชะโนดหรือคำชะโนดนี้แหละ ไม่เคยเห็นที่อื่นมาก่อน พอสันนิษฐานว่า เป็นต้นไม้สกุล บาล์ม บางคนว่า เหมือนเอาต้นหมาก มะพร้าว และต้นตาล มารวมกันที่เดียวมาก ๆ ก็ร่มครึ้ม แสงแดดส่องไม่ค่อยถึง พื้น อากาศบริเวณนี้เย็น ถ้าทางวัดหรือเจ้าหน้าที่ ไม่ทำทาง เดินให้คงเข้ามาถึงบริเวณนี้ยากหรือแทบไม่ได้เลย พื้นข้าง ล่างเป็นคล้ายป่าพรุและมีพืชอื่นปกคลุม ถ้าป่าเหล่านี้มีที่อื่น ในภาคอีสาน ภาคใต้ก็ไม่แปลก ที่แปลกก็มีที่เดียว

เรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความเชื่อถือของคนเป็นของ คู่กัน เพียงแต่ต้องตั้งจุดให้พอดี ถ้าหนักในศรัทธาเกินไปก็ เป็นความมกมาย ถือดีเกินไปก็เป็นการขวางโลก ผู้เขียนเอง ถือว่า ทุกอย่างเป็นการหาความรู้ ความรู้บางอย่างยังไม่สิ้น สุดหรือชัดเจนก็รับฟังไว้เท่าที่ทราบ วันข้างหน้ามีโอกาส ศึกษามากกว่านี้ ก็คงเข้าใจชัดกว่าเดิม

ในบริเวณวัดได้สร้างพระพุทธรูปปางประทับยืน องค์ใหญ่สวยงาม ก่อนออกจากวัดผู้เขียนได้ยกมือพนม นึกถึงพุทธคุณ ลัทธิโลกใด ๆ ไม่มีใครเลิศกว่าพระพุทธเจ้า ความรู้ใด ๆ ที่จะกำจัดทุกข์ ไม่เกินความรู้ในพระธรรม หมู่ บุคคลผู้เลิศใด ๆ ที่ควรกราบไหว้ ไม่เกินพระสงฆ์.

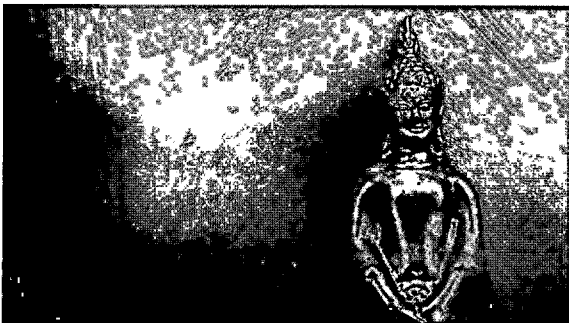

• ดร.สุกน สุวีรางกูร
กณสังคมนาสร มบ

(ต่อจากฉบับที่๗๑)

จะสร้างบัณฑิตอย่างไร

ในปรากฏการณ์ทางการศึกษาและสังคมทั้งหลาย ได้พยายามคิดสร้างคนให้เป็นบัณฑิต เก่ง เด่น ดี และมีความสุข ให้เขาคิดเป็น ทำถูก แก้ไขป้องกันปัญหาได้ มหาวิทยาลัยได้สร้างผลิตบัณฑิตทุกปี แต่นั่นเป็นความจริงระดับหนึ่งทางสังคม ต่อจากนั้น ตัวของเราเอง ต้องมาสร้างทำเอง ซึ่งสามารถสร้างผลิตได้ทั้งคนดีหรือเลว นี่เป็นระดับความจริงแท้ เพราะฉะนั้น จึงไม่ควรมุ่งเน้นแต่ใบปริญญา และวิชาชีพจนเกินไป ละเลยความรู้อัจฉริยะทั้งหลายและการประพฤติปฏิบัติจริง อันเป็นเรื่องของคุณภาพบัณฑิตแท้จริง อันเป็นแบบลักษณะดีชั่วอยู่ที่ตัวทำ สูงต่ำอยู่ที่ทำตัว ดี-ชั่วนี้ไม่มีขาย ไม่มีใครทำให้ อยากรู้ต้องทำเอง ไม่ใช่มีวแต่เรียนๆ เล่นๆ ก็จะเป็นไปเอง เรียนๆ (๓)ลอกๆ ไปนอกก็เยอะ เรียนๆ ลุยๆ ไปคุยที่โรงพัก เรียนๆ รักๆ ไปพักที่โรงแรม อย่างนี้เป็นบัณฑิตจอมปลอมหลอกหลวง ชีวิตของบัณฑิตเช่นนี้เต็มไปด้วยทุกข์หรือปัญหา หากความดีเจริญได้ยาก

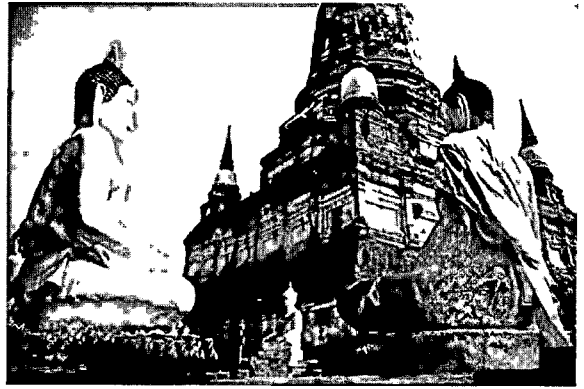
รู้อะไรก็ไม่รู้ธรรม รู้แล้วทำให้ตัวรอดเป็นยอดดี ธรรมดาว่าบัณฑิตนั้น ต้องพยายามรู้แต่ความจริง แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติให้ได้ผลจริง ก่อเกิดประโยชน์ได้จริง และก่อนที่จะยืนยันหรือปฏิเสธอะไร ต้องพิสูจน์ทดลองตามหลักการ รู้ตามความเป็นจริง จึงจะสรุปผลนั้น

ดีชั่วต้องดูให้ออกบอกให้ได้

เพื่อความรู้เข้าใจดีชั่วหรือคนคนดีคนชั่ว อันเป็นประโยชน์ในการคบหากัน ต้องดูให้ออก บอกให้ได้ และต้องชี้ให้เห็น จึงขอเล่าเรื่องท่านพันธุเสนาบดี เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ท่านผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ในครั้งพุทธกาล พันธุเสนาบดี เป็นคนมีสุขภาพร่างกายสติปัญญาดีสมบูรณ์แข็งแรงกำยำ ท่านเป็นพระโอรสองค์หนึ่งของมัลลภษัตริย์ผู้ครองเมืองกุสินารา (เมืองนี้เป็นสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า) ซึ่งปกครองกันแบบประชาธิปไตย หรือสามัคคีธรรม มีการประชุมปรึกษาหารือกันโดยธรรม ท่านสำเร็จการศึกษาด้านการเมืองการปกครอง จากสำนักหรือมหาวิทยาลัยตักกสิลา ซึ่งตั้งอยู่ทางเหนือของอินเดีย ปัจจุบันอยู่ในเขตเมืองเปสวารและระวัลปินดี ประเทศปากีสถาน บริเวณนี้ถือเป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่ง

ในระหว่างที่ศึกษาอยู่นั้น ท่านก็มีเพื่อนรักอยู่สองคนคือ ปเสนทิกุมารแห่งเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล และมหาสิริกุมารแห่งเมืองเวสาลี แคว้นวัชชี พันธุเสนาบดีเป็นคนมี

ความรู้ความสามารถดีเยี่ยม สามารถกระโดดสูงได้ประมาณ 80 คอก เชี่ยวชาญในการรบในการใช้ดาบ เอาไม้ไผ่ประมาณ ร้อยลำมามัดเข้าเป็นลำเดียวกัน ท่านก็สามารถฟันดาบเดี่ยว โดยไม่มีเสียงหรือไม่มีใครได้ยินเสียง ส่วนความสามารถในการ ยิงธนู เอาคนห้าร้อยคนพร้อมกับโล่เกราะกำบังยืนเรียงกัน เป็นแถว ท่านก็สามารถยิงทะลุได้ โดยที่คนห้าร้อยเหล่านั้น ถูกลูกศรทะลุไปก็ไม่มีรู้สึกตัว นับได้ว่าไม่ใช่เรื่องธรรมดา หากคนเทียบเทียมท่านได้ยากในยุคสมัยนั้น ครั้นสำเร็จการศึกษา ก็ได้กลับบ้านเกิด อยู่มาวันหนึ่ง พวกญาติพี่น้อง เห็นท่านมีความสามารถเกินไป ก็เกิดความริษยา เป็นเรื่อง แปลกแต่จริง ความริษยากันมีทุกยุคทุกสมัย จึงพากันออก อุบายแกล้งท่านให้ได้รับความอับอายขายหน้าต่อที่ประชุม โดยทำให้ท่านเอาดาบฟันมัดไม้ไผ่ ๖๐ มัด มัดละ ๖๐ ลำ ท่านก็กระโดดฟันๆ มัดไม้ไผ่ขาดออกจากกันโดยไม่มีเสียงดัง แต่พอมาถึงมัดสุดท้ายมัดที่ ๖๐ (แกล้งเอาเส้นเหล็กใส่ไว้) ท่านก็กระโดดขึ้นฟันขาดเหมือนกัน แต่ก็ได้มีเสียงดังกรีก ผู้คนที่มาดู เมื่อได้ยินเสียงนั้น ก็พากันหัวเราะเยาะเย้ย พร้อมกับพูดจาถากถางว่า นึกว่าเก่ง คิดว่าแน่ ที่แท้ก็ซัดๆ ฟันธนูเสนาบดีท่านก็ได้รับความอับอายขายหน้า นึกเสียใจ แค้นใจ และก็ได้ทิ้งดาบจากไป และในที่สุด ท่านก็ได้ทราบดี ความจริงทั้งหมดว่า มีญาติพี่น้องแกล้งใส่เหล็กเส้นเอาไว้ ในลำไม้ไผ่ ลักวันหนึ่งคงได้เห็นตักกัน เป็นใหญ่เป็นกษัตริย์ เมื่อไรจะฆ่าให้หมด บิดามารดาทราบความคิดตั้งใจของบุตร เช่นนั้นก็เดือดร้อนใจ เพราะกลัวญาติพี่น้องจะฆ่ากันเอง จึง ได้ปรึกษาหาหรือกันมีท่านพ่อแม่และภรรยาชื่อนางมัลลิกา (มัลลิกามีลูกแฝดชาย ๓๒ คน ทุกคนล้วนมีสุขภาพร่างกาย และสติปัญญาดีสมบูรณ์) แล้วทั้งหมดก็ตัดสินใจไปอยู่กับเจ้า ปเสนทิโกศลซึ่งเป็นเพื่อนรักกันช่วยบริหารจัดการปกครอง บ้านเมือง ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี ได้พยายามทำงาน

ช่วยเพื่อนเติมความรู้ความสามารถเติมกำลังและอย่าง สัจจิต จนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย และเป็นที่รักของชาว เมืองสาวัตถี (ในเมืองนี้ มีวัดพระเชตุวัน เป็นที่ประทับของ พระพุทธเจ้า) เพราะการทำงานและความดีนั้น จึงทำให้เหล่า อำมาตย์เสนาบดีทั้งหลายพากันริษยา เพราะไม่มีโอกาสทำชั่ว ทุจริตคอร์รัปชัน จึงหาทางกำจัดเขาให้พ้นไป ด้วยการ นัดแนะกล่าวโทษว่า ฟันธนูเสนาบดีของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อำนางราชสมบัติ แล้วตั้งตัวเป็นกษัตริย์หรือเป็นจริง ต้อง รีบกำจัด เพราะไม่เช่นนั้น จะเป็นพิษภัยต่อราชบัลลังก์ ที่สุด พระเจ้าปเสนทิโกศลก็หลงเชื่อ จึงได้ออกอุบายวางแผนส่ง คนทำไปเป็นโจรปล้นตามบริเวณชานเมือง เพื่อที่จะได้ส่ง ฟันธนูเสนาบดีพร้อมกับลูกชาย ๓๒ คน ไปปราบฆ่าและ จับกุมและในขณะที่เดียวกันก็ได้ส่งทหารมือดีมีความสามารถ พร้อมกำชับว่าพวกท่านจงไปตัดศีรษะของท่านพันธุละ พร้อมกับ ลูกชายของเขาทั้งหมดมาให้ได้ และทหารทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ไปและก็ได้ทำสำเร็จตามนั้น

จากข้อความเรื่องราวที่กล่าวมา พอจะกำหนดสังเกต เห็นได้ว่า ทำดีแล้วไม่ได้ดี มีแต่คนริษยา ความดีที่ได้ทำลงไป กลับเป็นอาวุธร้ายมาทำลายตัวเอง เพื่อนกันเองก็ไม่ได้ คิดฆ่าเพื่อน แต่เพราะความโง่เขลาเบาปัญญาที่หลงเชื่อคน พาลคนผิดจึงได้คิดฆ่าเพื่อน (เรื่องของท่านองคคัลลิมาล ก็มี ลักษณะเหมือนกัน ตรงที่ เป็นศิษย์สำนักเดียวกัน มีคนริษยา รวมหัวกันใส่ร้ายกำจัดท่าน) หรือว่าโลกความจริงมันเป็นอย่างนี้ ความจริง โลกต้องการคนเก่ง เต็ม ดี แต่พอมีคนเช่นนี้เกิดขึ้น หลายนคนต่างมันใส่และริษยา และในที่สุดก็ถูกทำลาย ท่านคิดว่า เป็นเพราะอะไร หรืออาจเป็นเพราะว่า เขาคนนั้น ไม่ดีจริง หรือเป็นเพราะกรรมเก่าของเขา ...

อันที่จริงคนเขายากให้เราเป็นคนดี
แต่ถ้าเราเด่นขึ้นทุกทีเขาหมั่นไล่
จงทำดีแต่อย่างเด่นจะเป็นภัย
ไม่มีใครเขายากเห็นเราเด่นเกินฯ
(หลวงวิจิตรวาทการ)

คนพาลเป็นดังจอมิตร บัณฑิตเป็นดังญาติ คบคนพาล พาลมีแต่ นำทุกข์ปัญหามาให้ คบบัณฑิต บัณฑิตมีแต่นำสุขมาให้ การคบหาคนดีมีแต่ความสุขดีเจริญ เพราะฉะนั้น จึงควรเลือกคบแต่คนดีมีพฤติกรรมดี จิตใจดีมีคุณธรรม มีปัญญาดี เป็นผู้มั่งคั่งไม่ทำชั่วทางกาย วาจา ใจ และเป็นผู้ปราศจากกิเลสตัณหา แม้ในโลกใบนี้ จะไม่มีมนุษย์ดังกล่าว ก็อย่าไปคบหาคนชั่ว จงหลีกเลี่ยงไปเสียให้ไกล เหมือนกับคนบางคนเห็นอุจจาระของเสียเน่าเหม็นและอสรพิษ ก็รีบวิ่งหนีจกแล้ว แล้วหลีกเลี่ยงไปเสียให้ไกล เพราะความเสื่อมเสียฉิบหายทั้งหลาย ย่อมมีและเกิดแก่ผู้คบหาคนชั่ว รู้เข้าใจถูกต้องอย่างนี้ พึงคบหาแต่คนดี ไม่คบคนชั่ว เพราะการคบคนดีมีแต่ได้ ไม่มีเสีย ส่วนการคบคนชั่ว มีแต่เสียไม่มีได้

บุคคลไม่พึงคบมิตรชั่ว และคนต่ำทราม
พึงคบแต่มิตรงามและคนสูงส่งฯ
คนผู้รักษาบัณฑิต เพียงนิดเดียว ก็รู้ซึ่งถึงความจริง
เหมือนลิ้นรู้รสชาติของแกง ฉะนั้นฯ

บัณฑิตยอมไม่ทวนไหวต่อคำนิทานหรือสรรเสริญ
เหมือนกับขุนเขาไม่สะทกสะท้านทวนไหวต่อลมแรงพายุ ฉะนั้นฯ

บัณฑิตถือเอาแต่สิ่งที่เป็นสารประโยชน์
ไม่หมกมุ่นมัวเมาในกามคุณ
สามารถทำใจได้ ไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์ฯ
(ทั้งหมดเป็นพระพุทธรูป)

จะสูงศักดิ์อัครสถานสักปานไหน
จะงามวิไลเลิศฟ้าส่งาศรี
จะเก่งกาจฉลาดดั่งปัญญาดี
หากไม่มีคุณธรรมก็ต่ำตนา (นิรนาม)

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

• สุวัฒน์ เจริญสุข

(ต่อจากฉบับที่ ๓๑)

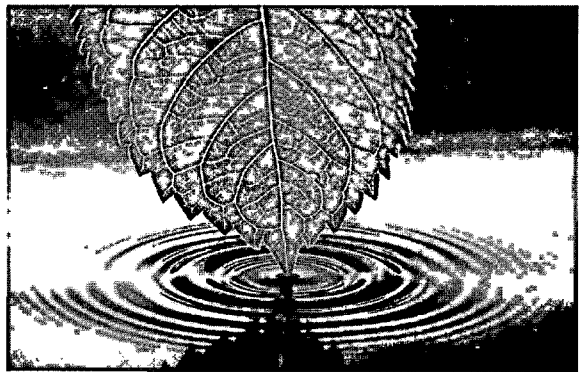
วิธีปฏิบัติ

เรานั่งบนพื้นในท่าขัดสมาธิตามปกติ ขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ตั้งตัวตรง หรือ นั่งบนเก้าอี้สำหรับท่านที่มีปัญหาเรื่อง ขา-เข่า ตามปกติ เราควรหลับตาเพื่อป้องกันอารมณ์ทางตาบกววน ปล่อกายตามสบาย แล้วบริกรรมคำแผ่เมตตาตั้งกล่าวมาแล้วข้างต้นในใจของคุณคือไม่เปล่งเสียงออกมา กล่าวเฉพาะคำภาษาบาลีก็ได้

เราบริกรรมคำแผ่เมตตาซ้ำแล้วซ้ำอีก ๑๐ นาที ๓๐ นาที จนถึง ๑ ชั่วโมง เราบริกรรมอย่างต่อเนื่อง ๑๐๐ ครั้ง ๑,๐๐๐ ครั้ง ๑๐๐,๐๐๐ ครั้ง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ครั้ง ไม่ต้องคำนึงว่าเราจะบริกรรมนานเท่าไร หรือ บริกรรมกี่ครั้ง เราเพียงแต่บริกรรมไปเรื่อยๆ เป็นวิธีใส่โปรแกรมให้จิตด้วยความคิดอันประกอบด้วยเมตตา และความมีเมตริจิตสำหรับสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง เมื่อเราบริกรรม เราต้องไม่คิดถึงความหมายของคำต่าง ๆ ที่เราได้รู้มาแล้ว เมื่อเราบริกรรม ความรู้สึกอันประกอบด้วยเมตตาและความมีเมตริจิตสำหรับสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงก็จะเกิดขึ้นในจิตของเราตามลำดับ และอย่างเป็นธรรมชาติ เราจะรู้สึกเต็มตื่นไปด้วยความไม่เบียดเบียน เราไม่ต้องการทำร้ายใคร หรือ ผูกโกรธ หรือ อาฆาตใคร ๆ

เมื่อเราบริกรรมและแผ่เมตตาอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จิตก็จะรวมเป็นหนึ่งแล้วสงบนิ่งไปเอง จิตจะสงบนิ่งและมีความสุข คำบริกรรมทั้งหลายอาจจะดำเนินไปอย่างราบรื่นด้วยตัวมัน

เอง เหมือนเครื่องบันทึกเทป ที่ได้ถูกเปิดไว้ บางครั้งเมื่อจิตสงบ เราอาจจะลืมคำบริกรรม หรือมีฉะนั้นเราอาจจะสลับคำบริกรรมกัน เมื่อเรารู้เราก็กลับมาบริกรรมอย่างเดิมอีกด้วยวิธีการอย่างนี้ สมาริก็จะดำเนินไปตามธรรมชาติ เราไม่จำเป็นต้องหวังหรือคาดหวังให้จิตสงบเป็นสมาริด้วยดี สมาริจะเกิดขึ้นเอง เมื่อเราทำการบริกรรมในใจตลอดเวลา

สมาริเกิดได้อย่างไร

เมื่อเราบริกรรมคำบริกรรมเหล่านั้น เรากำลังแผ่เมตตา เมื่อคำบริกรรมดำเนินไปเรื่อยๆ จิตก็จะรวมศูนย์อยู่ที่อารมณ์เดียว คือ ความเมตตา หรือ การแผ่เมตตาในขณะนั้น จิตก็จะหยุดท่องเที่ยวและดำเนินไปตามคำแผ่เมตตานั้น เมื่อจิตหยุดเที่ยวไปข้างนอก เมื่อความคิด ความกังวล, การพิจารณา, การคิดแผนการ ฯลฯ หยุด จิตก็รวมเข้าเป็นสมาริ ยึดมั่นในอารมณ์เดียว ในสมาริอย่างนั้น ความสงบและความสุขของจิตจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เราจะรู้สึกมีความสุข

ตัวเบา และสบายกาย เป็นประสบการณ์ที่น่าพอใจและน่า
ยินดีมากอย่างหนึ่ง คือ มีความผ่อนคลายมากจากการ
ครอบงำอันน่าเบื่อหน่ายของจิต เพราะจิตคิด กังวล และ
ใคร่ครวญไม่หยุดหย่อน ความสงบอันเกิดจากสมาธินี้ทำให้
บรรเทาได้มาก เป็นความสุขชั้นยอดที่ไม่เกี่ยวกับกาม ซึ่งผู้
ปฏิบัติทางจิต ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นในตน ความสุขดัง
กล่าวนี้ เป็นความสุขที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ ไม่ใช่กาม
สุข หรือ โลภียสุข อันเกิดจากรูปอันน่าปรารถนา เสียงอัน
น่าปรารถนา รสอันน่าปรารถนา ผัสสอันน่าปรารถนา ฯลฯ
ความสุขนั้นพระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า เป็นของต่ำ เป็นของ
ปุถุชน ทำให้เกิดความทุกข์ เพราะมันทำให้จิตเศร้าหมอง
อย่างไรก็ตาม ความสุขอันเกิดจากสมาธินั้น มีคุณค่ายิ่ง เมื่อ
ผู้ปฏิบัติได้ลิ้มรสความสุขนั้นแล้ว ความพอใจในกามสุขของ
เขาก็จะลดลง เขาจะไม่เป็นทาสของสิ่งล่อคือกามอีกต่อไป
หลังจากได้ลิ้มรส ความสุขทางจิตที่สูงกว่าแล้ว เขาก็จะสามารถ
หยุดยั้งความต้องการทางกามของเขาได้มากขึ้น คือชอบใจ
พอใจในความสุขทางจิตอันเกิดจากสมาธิสูงกว่า

ในทางวิชาการนั้น เมื่อจิตเป็นสมาธิแล้ว นีวรณ ๕
อย่าง ก็จะหายไป คือ (๑) กามฉันทะ (๒) พยาบาท (๓) ถีน
มิทธะ (๔) อุทธัจจกุกกุจจะ และ (๕) วิจิกิจฉา ดังนั้น เมื่อเรา
ได้สมาธิแล้ว จิตก็จะมั่นคงและกิเลสที่เรียกว่า นีวรณ ๕
อย่างก็จะหายไปตามธรรมชาติ เมื่อนีวรณหายไป จิตก็รวม
ลงลึกยิ่งขึ้น จิตไม่ต้องการกามสุข จิตไม่เดือดดาลด้วยความ
โกรธ จิตไม่ฉงนซึม หรือ เฉื่อยชา ไม่กระสับกระส่าย หรือ
วิตกฟุ้งซ่านหรือล้งเล็ลงสย ดั่งนั้น จิตจึงสงบ, อิ่มใจและมี
ความสุข ด้วยความสงบดังกล่าวนี้ องค์ฌาน ๕ ก็ปรากฏ
เด่นชัดขึ้นมา คือ :

๑. วิตก ซึ่งมักจะแปลกันว่า ความตั้งใจในระยะ
แรกของจิต ข้อนี้หมายความว่า จิตกำลังค้นพบเป้าหมาย
กำลังได้รับการชี้นำอย่างดีสู่อารมณ์ของสมาธิ จิตไม่เที่ยว
ไปที่อื่น (คือไม่คิดเรื่องอื่น ๆ นอกจากอารมณ์ของสมาธิ)

๒. วิจารณ์ ความตั้งใจของจิตได้รับการประทับ
ประคอง ข้อนี้หมายความว่า จิตยึดมั่นอยู่กับอารมณ์นั้น
วิตก นำจิตไปสู่อารมณ์ ส่วนวิจารณ์ทำให้จิตกระทบกับอารมณ์
แล้วยึดอารมณ์นั้นไว้

๓. ผลก็คือ เกิดปีติ(ความอิ่มใจ) ขึ้นมา ผู้ปฏิบัติ
รู้สึกอิ่มใจและตัวเบา เขาได้ประสบสุขเวทนา อันเป็นคลื่น
สั้นไหว คือ ความยินดี แผ่ซ่านไปทั่วทั้งตัว บางครั้งเขาอาจ

เกิดปีติที่รู้สึกตัวลอย คือ มือและเท้าของเขาอาจจะลอยขึ้น
หรือเขาอาจจะรู้สึกคล้ายกับว่า ตนเองกำลังลอยอยู่ในอากาศ

๔. สุข ความสุขก็ปรากฏขึ้นเช่นกัน ความสุขนี้คล้าย
กับปีติ แต่ประณีตกว่า ดังนั้น เมื่อความสุขปรากฏชัด ปีติ
ชนิดหยาบก็จะลดลง และผู้ปฏิบัติก็รู้สึกเบิกบานใจและ
สบายมาก ตามที่กล่าวไว้ในคัมภีร์นั้น “เป็นการอยู่อย่างมี
ความสุขในปัจจุบัน” หรือ พรหมวิหารธรรม ผู้ปฏิบัติยินดี
และเป็นสุขสบาย เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ปฏิบัติจึงไม่ปรารถนา
กามคุณ ซึ่งเป็นของหยาบ เร่าร้อนมากกว่าความสงบเยือกเย็น
เหมือนความสุขอันเกิดจากกุศลสมาธิ

๕. เอกัคคตา จิตมีอารมณ์เดียวปรากฏเด่นชัด จิต
มั่นคงและนิ่ง ยึดติดอารมณ์เดียว เหมือนแสงตะเกียงที่ไม่
กระพริบในที่ไม่มีลมพัด หรือเหมือนเสาซึ่งถูกฝังไว้อย่างมั่นคง
ไม่โยกไปมา ผู้ปฏิบัติได้ “เอกัคคตาจิต” รู้สึกได้ชัดเจนว่า
จิตของตนไม่หวั่นไหว เหมือนเสาหรือโซดหินไม่โยกไปมา

องค์ฌานทั้ง ๕ นี้ เกิดขึ้นในสมาธิขั้น “อุปาจาร”
(อุปาจารสมาธิ = สมาธิที่เกือบจะอยู่ในขั้นฌาน = อัปปนาสมาธิ)
เป็นสมาธิที่บอกให้ทราบถึงการเกิดขึ้นของฌาน แต่สมาธิขั้นนี้
ยังไม่มั่นคง นีวรณ ๕ อย่างยังสามารถรบกวนและขัดขวางได้
อย่างไรก็ตาม เมื่อจิตบรรลุถึงขั้น “ฌาน” แล้ว องค์ฌาน
ทั้ง ๕ อย่าง ย่อมมั่นคง และนีวรณก็ถูกกันออกห่าง ดังนั้น
จึงเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่ฌานจะถูกขัดขวาง ผู้ปฏิบัติสามารถ
เข้าสมาธิได้รวดเดียว เป็นเวลา ห้านาที สิบนาที ยี่สิบนาที
สามสิบนาที หนึ่งชั่วโมง หรือมากกว่านั้น โดยไม่มีนีวรณขัดขวาง
ผู้ปฏิบัติจะเข้าสมาธิได้นานเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับความชำนาญ
ในการปฏิบัติและพลังแห่งสมาธิของเขา แม้เมื่อถูกขัดขวาง
ผู้ปฏิบัติก็คงจะสามารถเรียกคืนสมาธิได้โดยง่าย ด้วยการ
แผ่เมตตาติดต่อกันไปเรื่อย ๆ อรรถกถากล่าวว่า ถ้าผู้ปฏิบัติ
ที่ชำนาญฌานเสื่อมด้วยเหตุเล็กน้อยบางอย่าง ท่านก็สามารถทำ
คืนได้โดยไม่มียาก

เมตตาภาวนา คือ พรหมวิหารข้อหนึ่งในพรหม
วิหาร ๔ ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และ
อุเบกขา วิสุทธิมรรค กล่าวว่า เราสามารถบรรลุได้จนถึง
ฌาน ๓ ในขั้นเมตตา กรุณา และ มุทิตา ส่วนฌานที่ ๔
บรรลุได้ในขั้นอุเบกขา บรรดาข้อปฏิบัติในการบำเพ็ญฌาน
นั้น มีการอธิบายไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค แต่หน้ากระดาษไม่
มากพอที่จะนำมากล่าวไว้อย่างละเอียดในที่นี้ กระนั้นก็ตาม
ผู้ปฏิบัติที่แผ่เมตตาตามวิธีการที่ได้อธิบายมาแล้วนั้น ก็สามารถ

บรรลุถึงสมาธิระดับสูง (อุปปจารสมาธิและอัปปนาสมาธิ) ได้ ถ้าผู้ปฏิบัติฝึกฝนอย่างขยันและอดทน เขาก็อาจบรรลุขั้นนี้มานได้ หรือ มิฉะนั้น การปฏิบัติของเขาก็อาจจะเป็นฐานเพื่อเจริญตามต่อไปไม่ได้ เพราะอย่างที่เราได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หลักในการเจริญสมาธินั้นก็คือ นิเวศน์ ๕ อย่าง ต้องถูกกำจัดและองค์ฌาน ๕ อย่าง ต้องเข้มแข็งและปรากฏชัด

เราควรแผ่เมตตาทานเท่าใด

เราควรแผ่เมตตาให้ทานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยการปฏิบัติที่เข้มขัน เราแผ่เมตตาทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอดเวลานั่งสมาธิและเดินจงกรมสลับกัน และในระหว่างกิจกรรมประจำวันหลายอย่าง เช่น รับประทานอาหาร, อาบน้ำ, ซักผ้า ฯลฯ เราสามารถปฏิบัติได้เข้มขันในลักษณะดังกล่าว เป็นเวลาหลายวัน หลายสัปดาห์และหลายเดือน

แต่บรรดาผู้ที่ไม่สามารถปฏิบัติอย่างเข้มขันได้ ควรจะปฏิบัติให้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ หลังจากตื่นนอนในตอนเช้า ท่านสามารถแผ่เมตตาได้เป็นเวลาตั้งแต่ ๑๐ นาที จนถึง ๑ ชั่วโมง แม้การแผ่เมตตา ๕ นาที ก็ยังดีกว่าการไม่ทำเสียเลย ในช่วงเวลากลางวัน เมื่อท่านทำงานประจำวัน ท่านก็สามารถแผ่เมตตาเวลาใดก็ได้ ที่ไหนก็ได้ ท่านสามารถแผ่เมตตาขณะที่ท่านกำลังเดินไปนั้นมานี้ ขณะที่ท่านอยู่ในสำนักงาน ในสถานที่ทำงาน ขณะรับประทานอาหาร อาบน้ำ ฯลฯ การแผ่เมตตาด้วยการบริกรรมในใจ ตามหลักการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นการสะดวกและจะเกิดขึ้นได้ง่ายและราบรื่น หลังเลิกงานในเวลาเย็นหรือในช่วงกลางคืน ท่านก็สามารถแผ่เมตตาได้ ขณะกำลังนั่งสมาธิ เมื่อเข้านอน ท่านก็สามารถแผ่เมตตาได้เช่นกันจนกว่าท่านจะหลับ

เมื่อเราปฏิบัติสม่ำเสมอ เราจะรู้สึกมีความสุขและในที่สุด เราก็อดไม่ได้ที่จะเต็มตื่นไปด้วยความมีมิตรไมตรีต่อคนทุกคน เราจะไม่มีผู้โกรธหรือสร้างศัตรู ที่ไม่ต้องการจะเกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาท นอกจากนี้ เราจะไม่มีใครขโมยง่าย ๆ เราจะเป็นคนอดทน อดกลั้นมากขึ้น เป็นการปฏิบัติที่สำคัญและมีประสิทธิภาพ เราทุกคนควรแผ่เมตตาจนเป็นนิสัย พระพุทธเจ้าเองก็ทรงแผ่เมตตาทุกวันและทรงสอนบรรดาพระสาวกให้ทำอย่างเดียวกัน

การแผ่เมตตา เป็นวิธีที่ดีที่จะทำให้จิตเป็นกุศลจิตของเราเที่ยวไปตามอำเภอใจบ่อยเกินไปสนองตอบสิ่งเร้าทุกอย่างด้วยความโลภ, ความโกรธ, ความหลง, ความ

กัลดกัลม, ความวิตกกังวล ฯลฯ แต่เมื่อแผ่เมตตา เราก็เปลี่ยนอกุศลจิตเป็นกุศลจิต ผลก็คือ จิตของเรารวมลงเป็นสมาธิได้ง่ายตามที่เราต้องการ ความฟุ้งซ่านทั้งหลายถูกกำจัด ทำให้เกิดความกัลดกัลมน้อยลง และมีประสิทธิภาพมากขึ้นในภารกิจประจำวันของเรา

การแผ่เมตตาแก่ตนเอง

เริ่มแรก เมื่อท่านปฏิบัติเมตตาสมาธิ ท่านสามารถแผ่เมตตาอย่างรวบรัด ให้แก่ตนเองได้ดังนี้ :

ขอให้เธออย่าได้มีเวรภัยเลย (อะหัง อะเวโร โหมิ)

ขอให้เธออย่าได้เบียดเบียนกันและกันเลย (อะหัง อัพเพยาปัชโณ โหมิ)

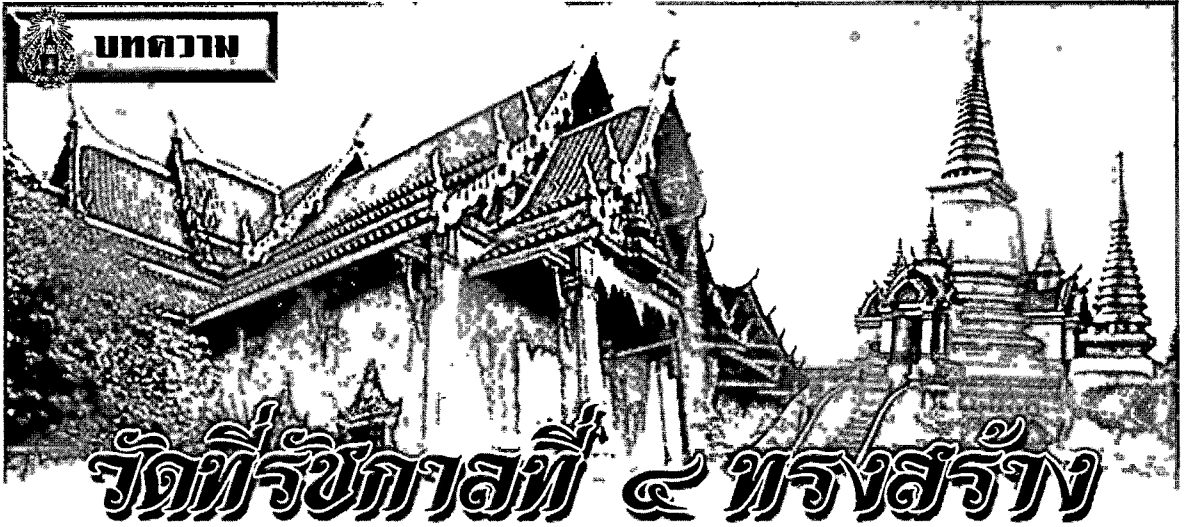
ขอให้เธออย่าได้มีทุกข์กายทุกข์ใจเลย (อะหัง อะนีโฆ โหมิ)

ขอให้เธออย่าได้มีทุกข์กายทุกข์ใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด (อะหัง สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ)

อย่างไรก็ตาม ท่านไม่จำเป็นต้องแผ่เมตตาตาย ๆ อย่างนี้ก็ได้ เพราะระยะนี้ เป็นเพียงขั้นเตรียมการเพื่อการปฏิบัติที่สำคัญ ท่านสามารถบริกรรมคำแผ่เมตตาดังกล่าวประมาณ ๑๐ ครั้งก็ได้ หรือ ประมาณ ๒-๓ นาทีก็ได้ เมื่อท่านเริ่มนั่งสมาธิ หลังจากนั้นท่านสามารถเปลี่ยนไปแผ่เมตตาให้คนอื่น โดยคิดว่า ท่านปรารถนาสิ่งดี ๆ แต่ตนเองฉันใด ท่านก็ต้องทำอย่างเดียวกันแก่สัตว์อื่นทั้งหลายทั้งปวงฉันนั้น ต่อมา ท่านสามารถหยุดแผ่เมตตาให้ตนเองได้เลย แล้วเริ่มแผ่เมตตาให้แก่คนอื่นสัตว์อื่นทันที เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว เมื่อท่านแผ่เมตตาให้แก่คนอื่นสัตว์อื่น ท่านก็ควรจะปรารถนาสิ่งเดียวกันสำหรับตัวท่านเองด้วย

คัมภีร์วิสุทธิมรรค กล่าวว่า เราไม่ได้มานด้วยการแผ่เมตตาให้แก่ตนเอง ดังนั้น การแผ่เมตตาให้แก่ตนเอง จึงมีความมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว คือ ทำตัวเองให้เป็นตัวอย่างโดยคิดว่า เราปรารถนาสิ่งดี ๆ สำหรับตนเอง ฉันใดเราก็ปรารถนาดีสิ่งเดียวกันสำหรับคนอื่นด้วย เป็นการช่วยปลุกเร้าความมีมิตรไมตรี และความปรารถนา เพื่อประโยชน์และความสุขของคนอื่นสัตว์อื่น

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

วัดที่รัชกาลที่ ๔ ทรงสร้าง

• พจนานภ สุพรรณกุล

(ตอนที่ ๖)

๖. วัดตริศเทพ

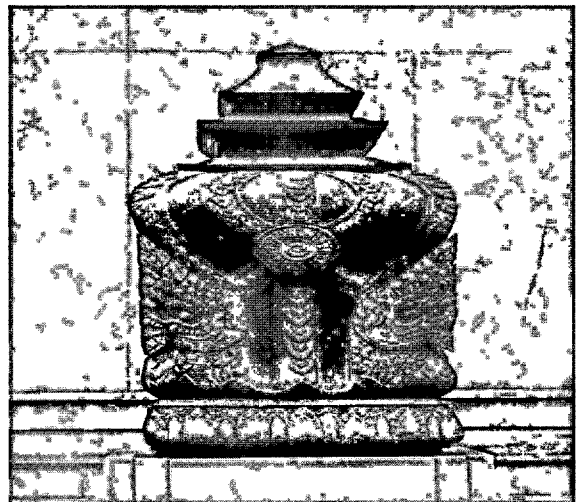
วัดตริศเทพ เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิด วรวิหาร ตั้งอยู่ที่แขวงบางขุนพรหมเขตพระนคร กรุงเทพมหานครเป็นวัดที่สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ โดยเจ้านาย ๓ พระองค์ พระองค์แรกที่ทรงดำริสร้างวัดนี้ คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นวิษณุ นาดินาทร พระราชโอรสในรัชกาลที่ ๔ แต่สิ้นพระชนม์เสียก่อน รัชกาลที่ ๔ จึงโปรดให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส ซึ่งเป็นพระเชษฐาร่วมพระมารดา กับพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นวิษณุ นาดินาทร อำนวยการสร้างวัดต่อ แต่การยังไม่ทันสำเร็จ ก็สิ้นพระชนม์อีก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาราชสงครามเป็นแม่กองสร้างต่อจนสำเร็จ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ ปัจจุบันมี สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุทธิมคฺคโต) เป็นรักษาการเจ้าอาวาส

สำหรับนามวัดที่ได้พระราชทานนามว่า วัดตริศเทพ อันหมายถึงวัดที่เจ้านายสามพระองค์ทรงสร้าง อีกทั้งได้ทรงประกาศเขตวิสุงคามสีมาวัดตริศเทพไว้ความว่า

ว่าที่เขตรวัดตริศเทพ ด้านตะวันออกตั้งแต่มุมออกเหนือ มาถึงมุมออกใต้ กว้าง ๓ เส้น ๕ วา ด้านใต้ตั้งแต่มุมออกใต้ มาถึงมุมตกใต้ ยาว ๔ เส้น ด้านตะวันตกตั้งแต่มุมตกใต้ มาถึงมุมตกเหนือ กว้าง ๓ เส้น ๕ วา ด้านเหนือตั้งแต่มุมตกเหนือ มาถึงมุมออกเหนือบรรจบที่เก่า ยาว ๔ เส้น ที่กำหนดเท่านั้น ทรงพระราชอุทิศถวายให้เป็นวิสุงคามสีมา ยกเป็น

แผนกหนึ่งต่างหากจากพระราชอาณาเขต เป็นที่พิเศษสำหรับ พระสงฆ์มาตาคาตุรทิศทั้ง ๔ อาศัยใช้สังฆกรรมมิใช่โบสถกรรมเป็นต้น พระราชทานแต่ ณ วัน ๔ ๖ ๘ คำ ปีมะโรง นักษัตร ลัมภุทธิศก พุทธศานกาล ๒๔๑๑ พรรษา เป็นวันที่ ๖๒๕๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

วัดตริศเทพนั้น ทิศหน้าวัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เขตพุทธาวาสมีการออกแบบผังบนแนวแกนตั้งแนวเดียวกันได้อย่างน่าสนใจ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ พระอุโบสถ พระเจดีย์ และพระวิหาร ที่ตั้งเรียงต่อกันไปตามลำดับ โดยยกเป็นพื้นไพทีให้สูงและมีขนาดกว้างใหญ่ บนพื้นไพทีจะตั้งเฉพาะ

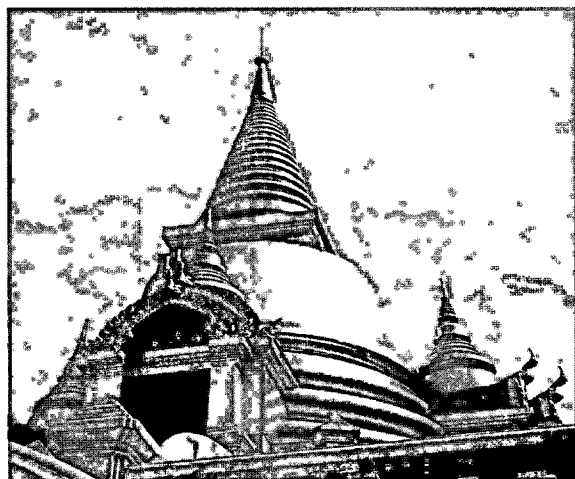

แต่พระอุโบสถและพระเจดีย์ ส่วนพระวิหารนั้นตั้งอยู่ด้านหลัง ในระดับพื้นปกติ พระอุโบสถอยู่ภายใต้เขตวงล้อมของแนวสีกามีฐานแบบลอยตัวตั้งรับเสมาหินแกรนิตชนิดแท่งสี่เหลี่ยมที่ตำแหน่งทิศทั้งแปด โดยไม่มีแนวกำแพงแก้วซัดต่อกัน ด้วยขอบฟ้าได้ทำพนักกำแพงล้อมโดยรอบไว้ก่อนแล้ว ตัวพนักกรุด้วยกระเบื้องเคลือบแบบลูกกรง

พระวิหาร เป็นอาคารที่มีขนาดกว้างยาวประมาณ ๖.๕ x ๑๗.๕ เมตร (ไม่รวมพะโล) หลังคาทำเป็นแบบมุขลดที่มีดับหลังคาซ้อนกัน ๓ ชั้น มุขลดนั้นก่อหน้าบันขึ้นมาเสมอกับแนวเสาศาปะโลด้านหุ้มกลอง ทำให้รูปทรงอาคารเปลี่ยนไปคือไม่เป็นปีกนกคลุมพะโลเหมือนกับ พระอุโบสถ พระวิหารวัดโสมนัสวิหาร พะโลหน้าจึงดูคล้ายกับเป็นเฉลียงไปโดยปริยาย ดังนั้น เสาพะโลที่ตั้งจึงต้องทำสะพานคอสองเชื่อมต่อถึงกันเพื่อให้เกิดเป็นผืนผนังใต้หน้าบันก่อนทำคิ้วบัวแยกให้เห็นเป็นแนว ตรงกลางหน้าบันทำลวดลายปูนปั้นประดับด้วยรูปพระมหาพิชัยมงกุฏ มีฉัตรประกอบ ส่วนบนทำเป็นโครงกรอบรูปทรงสามเหลี่ยม ๒ ชั้น มีลายก้านขดประกอบ แต่ใช้ใบและดอกอย่างเทศ ตรงหน้าบันจะยื่นไชราหน้าจั่วเล็กน้อย มีเครื่องประดับหลังคาเป็นปูนปั้นแบบรวระยะก่า ตัวช่อฟ้าและหางหงส์เป็นรูปหัวนาค ส่วนใบระกาเป็นเป็นครีบบ ๑ เลียนแบบใบระกาเครื่องไม้ พะโลนั้นทำเป็นทางเดินด้านข้างกว้างประมาณ ๒ เมตร ส่วนด้านหน้าหลังกว้างประมาณ ๒.๖ เมตร เสาพะโลเป็นเสาสี่เหลี่ยม มีพนัก

กำแพงกระเบื้องเคลือบจีน ฐานพะโลใช้แบบฐานบัวมีบันไดทางขึ้นด้านข้างด้านละ ๒ ชุด สำหรับอาคารไม่ได้ทำฐานรองรับ มีประตูทางเข้าด้านหุ้มกลองด้านละ ๒ ช่อง แต่ละช่องทำปูนปั้นประดับเป็นกรอบซุ้มลักษณะเดียวกับหน้าต่าง ลายดอก และใบเป็นลายแบบเทศ ยอดซุ้มตรงกลางเป็นรูปพระพิชัยมทามงกุฏประดิษฐานบนพานแว่นฟ้า มีฉัตรประกอบทั้ง ๒ ข้าง สำหรับภายในพระวิหารนั้นตอนท้ายทำฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูปประธานปางมารวิชัย ผนังและฝ้าเพดานไม่มีภาพเขียนจิตรกรรมใดๆ

พระอุโบสถ เป็นพระอุโบสถขนาดเล็ก กว้าง ๑๑ คอก ๑ คืบ ยาว ๗ วา ๒ คอก สูงตั้งแต่พื้นถึงเพดานพระอุโบสถ ๓ วา ๑ คืบ ๑ นิ้ว พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ หล่อด้วยโลหะ ขนาดหน้าพระเพล ๒ คอก ๑๒ นิ้ว สูง ๒ คอก ๒๐ นิ้ว

พระเจดีย์ ตั้งอยู่หลังพระอุโบสถ เป็นเจดีย์ทรงกลมแบบลังกา ฐานสี่เหลี่ยม กว้างด้านละ ๘ วา ๑ คอก ๑๒ นิ้ว สูง ๑๖ วา ๓ คอก ภายนอกเป็นเจดีย์สีขาว

ส่วนเขตสังฆาวาสนั้น วางอยู่ด้านขวาของเขตพุทธาวาส ภูมิอันเป็นที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์มีหมู่กุฏิเพียงคณะเดียว เนื่องเป็นวัดขนาดเล็ก มีพระภิกษุจำพรรษาไม่มากนัก

สรุป วัดตรีศกเทพ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ มีการวางแผนผังเป็นแบบวางด้านซ้าย หรือด้านขวา หมายถึง ตำแหน่งเขตสังฆาวาสอยู่ด้านซ้ายหรือด้านขวาของเขตพุทธาวาส มีรูปแบบวัด (แบบเดิม) โดยวางพระวิหารอยู่หน้าพระเจดีย์ พระอุโบสถ ส่วนสีมาเป็นแบบสีมา ๒ ชั้น คือมหาสีมาและชั้นทสีมา

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

๒๑-๑๒-๒๐๑๒ โลกจะแตกแล้วหรือ?!

● พศ.ดร.พชัย พิธีรัตน์ตฤณ
<http://DrPomchai.com/> / ภาควิชาการอิสส./อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ
ภค.ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา นนส. ภาควิชาฟิสิกส์ มจร

๒๑-๑๒-๒๐๑๒ คือวันที่ ๒๑ เดือน ๑๒ หรือเดือนธันวาคม ปี.ค.ศ.๒๐๑๒ ซึ่งคือปีนี้ และขณะที่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ ก็เข้าใกล้ถึงทุกทีแล้ว ตามที่มีข่าวลือว่าโลกจะแตกในวันนี้ จะเป็นความจริงหรือไม่? ถ้าโลกแตกจริง ท่านที่กำลังอ่านบทความอยู่นี้คงจะมีเวลาเตรียมตัวน้อยมาก เพราะเหลือเวลาอีกไม่ถึงเดือน (ถ้าวารสารนี้ออกตามเวลาที่ผู้เขียนคาดไว้จริง คือประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน ถึงต้นเดือนธันวาคม ๒๐๑๒) แต่ถ้าโลกไม่แตก ท่านก็อาจจะถือบทความนี้ไปเที่ยวเยยใครก็ได้ที่ท่านรู้ว่าเขาเป็นคนที่มีความเชื่อว่าโลกจะแตก!

กลางเมือง สงครามระหว่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งภัยพิบัติทั้งหมดดังกล่าวเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ไม่เร็วก็ช้า หรืออาจเกิดในช่วงปลายเดือนธันวาคมนี้ก็ได้ โดยเฉพาะการประท้วงและการต่อสู้กันเกิดจากความขัดแย้งทางสังคมและทางการเมืองที่กำลังเข้มข้นอยู่ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามภัยพิบัติอาจเกิดขึ้นได้จริง ซึ่งบทความนี้ไม่ได้ปฏิเสธ แต่บทความนี้ต้องการจะสื่อให้ทราบกันโดยทั่วไปว่าภัยพิบัติเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเพราะสาเหตุทางวิทยาศาสตร์เป็นอันขาด

สาเหตุทางวิทยาศาสตร์ที่คนส่วนใหญ่เชื่อกันว่าจะทำให้เกิดภัยพิบัติมีอะไรบ้าง? ในที่นี้จะขอยกสาเหตุที่สำคัญที่กล่าวอ้างกันมากว่าจะทำให้เกิดภัยพิบัติต่างๆ ๖ สาเหตุ คือ

- (๑) ดาวเคราะห์นินิจูซอนโลก
- (๒) โลกพลิกสลับขั้ว
- (๓) ดาวเคราะห์เข้าแถวเรียงกัน
- (๔) ดวงอาทิตย์พ่นรังสีออกมาครั้งยิ่งใหญ่
- (๕) ดวงอาทิตย์เล็งตรงกับศูนย์กลางของกาแล็กซี่ และ
- (๖) ปฏิทินมายานับถึงวันสุดท้าย

เราจะพิจารณาสาเหตุแต่ละข้อว่ามีความเป็นจริงหรือไม่ และสามารถเป็นสาเหตุของภัยพิบัติได้หรือไม่

- (๑) ดาวเคราะห์นินิจูซอนโลก
ดาวเคราะห์นินิจูไม่มีจริง และโลกจะไม่ถูกชนโดยดาวเคราะห์ใดๆ

อ่านเพียงเท่านี้ ท่านก็คงจะพอเอาได้แล้วว่าบทความนี้ตั้งใจเขียนเพื่อเยยว่าโลกไม่ได้แตกแต่ประการใด เราจะเริ่มต้นด้วยคำว่า “โลกแตก” ก่อน ความจริงคำนี้ไม่ได้หมายความว่าโลกจะแตกดังโพละเหมือนลูกโป่งแตก ถึงแม้ผู้ที่เชื่อว่าโลกจะแตกก็ไม่ได้คิดดังนั้น แต่ “โลกแตก” เป็นคำเปรียบเทียบ หมายความว่าโลกจะตกอยู่ในภาวะวิกฤตจะเกิดภัยพิบัติและเกิดความเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้าภัยดังกล่าวเป็นได้ทั้งภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ไฟป่า พายุพัดกระหน่ำ ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว สึนามิ โรคระบาด ฯลฯ หรือเป็นภัยจากน้ำมือมนุษย์ เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ โจรผู้ร้ายชุกชุม ลินค้าขาดแคลน ยาเสพติดระบาด การประท้วงและการต่อสู้ทางการเมือง สงคราม

นิบิรูเป็นชื่อของดาวเคราะห์ที่ไม่มีอยู่จริง แต่อ้างกันว่าเป็นดาวเคราะห์ที่ค้นพบโดยชาวสุเมเรียนในยุคโบราณ (ก่อน พ.ศ.๑๐๖๐ – ก่อน พ.ศ.๑๖๖๐) การค้นพบดาวเคราะห์นิบิรูนี้มีมาจากนิยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมโบราณของเมโสโปเตเมียที่แต่งขึ้นเมื่อประมาณ ๔๐ ปีมาแล้ว ต่อมาได้มี “ผู้วิเศษ” คนหนึ่งทำนายว่าดาวเคราะห์นิบิรูจะชนโลกในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งวันนั้นได้ผ่านมาแล้วก็ผ่านไปโดยไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดาวเคราะห์นิบิรูจึงถูกจับมาผสมกับวันสิ้นสุดแห่งปฏิทินของชาวอินเดียนแดงเผ่ามายา แล้วเกิดคำทำนายใหม่ว่า วันที่นิบิรูจะชนโลกจะเป็นวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ ดาวเคราะห์นิบิรูไม่มีอย่างแน่นอน ดาวเคราะห์เป็นวัตถุที่มีขนาดใหญ่โตมหึมา ถ้าจะมีดาวเคราะห์ดวงใดวิ่งเข้ามาชนโลกในปี๒๐๑๒ นี้ นักวิทยาศาสตร์คงจะได้เห็นล่วงหน้าแล้วตั้งแต่วันที่ (กรกฎาคม ๒๐๑๒)

(๒) โลกพลิกสลับขั้ว

ขั้วโลกมีสองชนิดได้แก่ขั้วแม่เหล็กและขั้วหมุน ขั้วแม่เหล็กโลกจะไม่มีการสลับแต่ประการใดในปี ๒๐๑๒ และถึงแม้ขั้วแม่เหล็กจะสลับกัน ก็จะไม่เกิดภัยพิบัติ เช่น เกิดแผ่นดินไหวครั้งยิ่งใหญ่ หรือเกิดรังสีมหาภัยที่จะฆ่าทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งหมดให้สูญพันธุ์ไปจากโลก ส่วนขั้วหมุนของโลกก็จะไม่สลับในปี ๒๐๑๒ เช่นกัน

จากการศึกษาทางธรณีวิทยา นักวิทยาศาสตร์ได้พบหลักฐานว่าสนามแม่เหล็กโลกได้เคยสลับขั้วทุกๆ หลายแสนปี แต่ไม่ได้มีช่วงเวลาที่แน่นอน และการสลับขั้วแม่เหล็กแต่ละครั้งก็ไม่เคยพบว่าเกิดอันตรายแก่สิ่งมีชีวิตบนโลกแต่ประการใด อย่างไรก็ตามนักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถทำนายล่วงหน้าได้ว่าการสลับขั้วแม่เหล็กโลกครั้งต่อไปจะเกิดขึ้นเมื่อใด เพราะการทำนายในเรื่องนี้มีความผิดพลาดได้ถึงแสนปี

ส่วนการสลับหรือการขยับขั้วหมุนของโลกหมายถึงโลกหมุนเอียงผิดไปจากเดิม การขยับของขั้วหมุนของโลกและดาวเคราะห์อื่นจะเกิดจากการที่มีวัตถุขนาดใหญ่พุ่งเข้ามาชน เช่นที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วกับดาวยูเรนัส สำหรับโลกเรายังไม่พบว่าจะมีดาวยักษ์ใดๆพุ่งเข้ามาชนในอนาคตที่พอจะคำนวณได้ ดังนั้นขั้วหมุนของโลกจะไม่มีการขยับอย่างแน่นอนในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ นี้

(๓) ดาวเคราะห์เข้าแถวเรียงกัน

ดาวเคราะห์จะไม่เข้าแถวเรียงกันในปี ๒๐๑๒ และถึงแม้ดาวเคราะห์จะเข้าแถวเรียงกันก็จะไม่เกิดภัยพิบัติใดๆ อันเนื่องมาจากแรงดึงดูดของดาวเคราะห์เหล่านั้นที่รวมหัวกันดึงดูดโลก

ดาวเคราะห์ทั้งหมดแปดดวง คือ ดาวพุธ ดาวศุกร์ โลก ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี ดาวเสาร์ ดาวยูเรนัส และดาวเนปจูน จะไม่เข้าแถวเรียงกันในวันที่ ๒๑ ธันวาคม หรือวันใดๆ ในปี ๒๐๑๒ นี้ แต่จะต่างคนต่างอยู่ในวงโคจรของตนรอบดวงอาทิตย์ กระจายตัวกันไป ซ้าย ขวา บน ล่าง (ดูรูป) การเรียงกันนี้ถ้าเกิดขึ้นจริงเมื่อมองจากโลกจะเห็นเป็นการเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง นั่นคือดาวดวงที่อยู่หน้าจะบังดวงที่อยู่หลังถัดๆ กันไปเป็นเส้นตรงที่ลากตรงออกไปจากเราหรือออกไปจากโลก แต่มีการเรียงตัวอีกแบบหนึ่ง คือการเข้าแถวหน้ากระดานเรียงหนึ่ง ซึ่งเป็นการเรียงตัวที่เกิดขึ้นจริงเสมอตลอดเวลา เพราะว่าดาวเคราะห์ทุกดวงอยู่บนระนาบสุริยวิถี เปรียบเสมือนเราวางลูกหินหลายลูกบนแผ่นจานแบนจานเดียว เมื่อเรามองดูแผ่นจานทางด้านข้างหรือด้านแบน ก็จะเห็นก้อนหินเรียงกันเป็นแถวบนแผ่นจานนั้น ไม่ว่าจะเห็นก้อนหินเรียงกันเป็นแถวตรงจากซ้ายไปขวา (แถวหน้ากระดาน) เสมอ ซึ่งไม่เหมือนกับก้อนหินเรียงกันเป็นแถวตรงจากไกลออกไปไกลจากตัวเรา (แถวตอน) สรุปว่าดาวเคราะห์จะไม่เรียงแถวตอนในปีนี้อย่างแน่นอน ส่วนแถวหน้ากระดานนั้นเรียงอยู่แล้วตลอดเวลา

เมื่อได้กล่าวถึงระนาบสุริยวิถีแล้ว ก็จะขอขยายความต่อไปว่า ระนาบสุริยวิถีคือแผ่นแบนที่มีดวงอาทิตย์เป็นจุดศูนย์กลาง และดาวเคราะห์ทั้งหลายจะโคจรรอบดวงอาทิตย์บนแผ่นแบนนี้ เปรียบดั่งนักเรียนในห้องทุกคนนั่งอยู่บนเก้าอี้ที่ตั้งอยู่บนพื้นห้อง ไม่มีนักเรียนคนใดลอยขึ้นไปติดบนเพดาน หรือนั่งอยู่ใต้เก้าอี้ของครู เมื่อครูมองดูไปรอบตัว จะเห็นนักเรียนอยู่เรียงล้อมตัวเองเป็นแนวเส้นตรงตามแนวซ้ายขวา แต่อาจจะไม่รอบเป็นวงกลม ทั้งนี้ขึ้นกับว่าครูนั่งอยู่กลางห้องหรือริมห้อง อาจมีนักเรียนบางคนซ้อนหน้าซ้อนหลังกันอยู่ แต่ถ้าครูหันหน้าไปดูนักเรียนรอบห้อง ครูก็จะกวาดหน้าเป็นเส้นตรงซ้ายขวา ไม่ได้กวาดหน้าขึ้นลงรอบตัว เส้นตรงนี้เปรียบเสมือนเส้นสุริยวิถี

(๔) ดวงอาทิตย์พ่นรังสีออกมาครั้งยิ่งใหญ่

ปี ๒๐๑๒ เป็นปีที่ดวงอาทิตย์จะพ่นรังสีออกมา มากจริง แต่รังสีเหล่านี้จะไม่เป็นภัยพิบัติใดๆ แก่โลก

ดวงอาทิตย์จะพ่นรังสีออกมาอย่างน้อยเป็นรอบๆ รอบหนึ่งกินเวลา๑๑ ปี โดยในรอบที่แล้วดวงอาทิตย์ได้พ่น รังสีออกมามากที่สุดในปี ๒๐๐๑ (ค.ศ.) ดังนั้นในปี ๒๐๑๒ จะ ครบ ๑๑ ปี และจะเป็นปีที่ดวงอาทิตย์พ่นรังสีออกมา มากที่สุดอีกครั้งหนึ่ง แต่นักวิทยาศาสตร์มีข้อมูลว่าดวงอาทิตย์ จะไม่พ่นรังสีมากที่สุดในปี ๒๐๑๒ แต่จะเลื่อนออกไปเป็น เดือนพฤษภาคม ๒๐๑๓

รังสีสูงสุดจากดวงอาทิตย์อาจเป็นอันตรายบ้าง แก่ดาวเทียมและมนุษย์ที่ทำงานอยู่ในอวกาศ แต่จะไม่เป็น อันตรายใดๆต่อคนที่อยู่บนผิวโลก เพราะคนบนผิวโลกได้รับ การปกป้องจากชั้นบรรยากาศและจากสนามแม่เหล็กของโลก อย่างมากเราก็อาจจะเห็นแสงเรือง (aurora) ในชั้นบรรยากาศ มากขึ้นในบริเวณเขตขั้วโลกและเขตตอนอุ้งของโลก (เมืองไทย ซึ่งอยู่ในเขตร้อนคงจะเห็นได้ยาก) และอาจจะได้ยินเสียง วิทยุมากขึ้นถ้าเราโทรศัพท์ทางไกลไปต่างประเทศ

(๕) ดวงอาทิตย์เสียดตรงกับศูนย์กลางของกาแล็กซี่

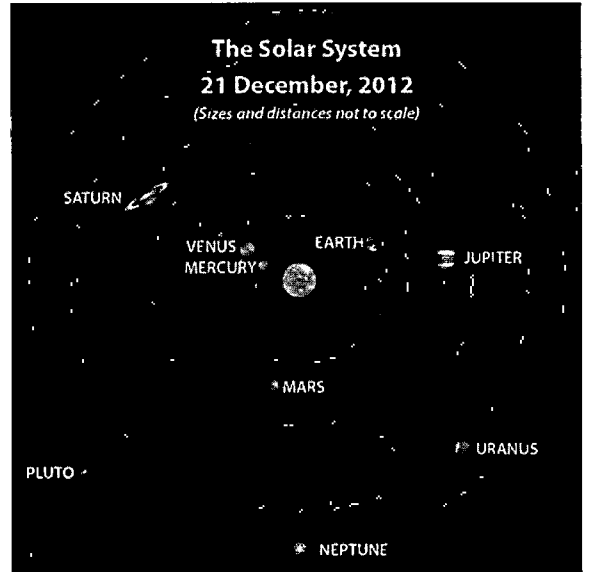
ดวงอาทิตย์ โลก และศูนย์กลางของกาแล็กซี่เรียง เป็นเส้นตรงโดยประมาณในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ จริง แต่การเรียงตัวกันนี้จะไม่ส่งผลใดๆต่อโลก

ความจริงดวงอาทิตย์ โลก และศูนย์กลางกาแล็กซี่ ได้เรียงตัวกันเช่นนี้ในวันเดียวกันนี้ของปฏิทินมาหลายสิบลปี แล้ว และจะเรียงกันต่อไปอีกหลายสิบลปี โดยปีที่เรียงกันตรง ที่สุดได้ผ่านมาแล้ว คือปี ๑๙๙๘ ไม่ใช่ปี ๒๐๑๒ ที่กำลังเป็น ชาวต่างชาติอยู่

(๖) ปฏิทินมายานับถึงวันสุดท้าย

ปฏิทินมายาจะไม่สิ้นสุดในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ แต่จะนับถึงวันสุดท้ายแล้วจะตั้งต้นนับหนึ่งใหม่ เปรียบเสมือน สิ้นสุดปีเก่า แล้วก็ขึ้นปีใหม่

จะเห็นว่าสาเหตุทั้งหมดของภัยพิบัติที่กล่าวมาแล้ว นี้ บางข้อก็เป็นจริง บางข้อก็เป็นเท็จ (ข้อ ๑, ๒ และ ๓ ไม่ จริง ข้อ ๔, ๕ และ ๖ เป็นจริงหรือค่อนข้างจริง) แต่ถึงจะ เป็นจริงก็จะมีผลกระทบต่อดวงโลก ท่านอย่าลืมนึกถึงบทความ นี้ไว้ให้ดี เอาไว้เขี่ยใครก็ได้แล้วแต่ท่าน เอวังก็มีด้วยประการ ฉะนี้ เพียงแต่ไม่ใช่เอวังของโลกเท่านั้นเอง!

ตำแหน่งดาวเคราะห์ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๐๑๒ ดาวดวงสีแดงตรงจุดศูนย์กลางคือดวงอาทิตย์ ส่วนชื่อดาวเคราะห์จะ แปลดังนี้ MERCURY = ดาวพุธ VENUS = ดาวศุกร์ EARTH = โลก MARS = ดาวอังคาร JUPITER = ดาวพฤหัสบดี SATURN = ดาวเสาร์ URANUS = ดาวยูเรนัส NEPTUNE = ดาวเนปจูน PLUTO = ดาวพลูโต สำหรับดาวพลูโตไม่ใช่ดาวเคราะห์แต่เป็นดาวเคราะห์แคระ จึงไม่แสดงวงทางโคจรไว้

วันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๕๕๕

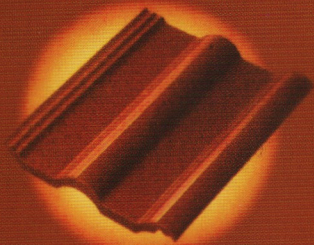
พระมหาวิทยา ปรีปยุณสีโล รักษาการรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ได้รับมอบหมายจากรักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนในการเป็นประธานพิธีเปิดงานวันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยปีที่ ๖๖ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้
❖ เอ็กเซลล่า ❖

ความงามแห่งพื้นหลัง
คุณค่างานเอกสิทธิ์ไทย

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้ เอ็กเซลล่า ความงามที่ไม่มีวันแปรเปลี่ยน
แข็งแกร่งทุกสภาพอากาศ ด้วยกระบวนการผลิตที่ทันสมัยได้มาตรฐาน
ผ่านการเคลือบและเผา ที่อุณหภูมิสูงถึง 1100 องศาเซลเซียส
จึงได้ผิวกระเบื้องที่เนียนเรียบ สีมันสดใสสมน้ำเสมอทุกแผ่น
จึงดูสวยเหมือนใหม่...ตลอดกาล

ผลิตภัณฑ์คุณภาพเยี่ยม จากเครื่องปั้นดินเผาไทย

บริษัท กระเบื้องหลังคาเซรามิคไทย จำกัด
เลขที่ 1 ถนนปูนซีเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
โทร. 0-2586-5999, 0-2586-5146-7 โทรสาร: 0-2586-5017

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้